

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.

Pe un jum. . . 12 "

Pe o lună . . . 2 "

Anul de Duminecă

Pe un an . . . 4 Cor.

Pentru România și

Austria . . . 10 Cor.

Anul de zi pentru Ro-

mania și străinătate pe

un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Deák-Ferencz utca 20
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Serbarea culturală de mâine.

Răsădind pretutindeni dragostea de artă românească, Societatea pentru fond de teatru se va opri mâine din mersul ei la Alba-Iulia. În temuta cetate de odinioară a lui Mihai Viteazul, însoțirea cea mai ideală în numele culturii noastre naționale, va prăz-nui mâine roadele activității sale de un an.

În înclăștarea luptelor politice, din mijlocul ciocnirilor de oțel pentru răpunerea celor mai îndârjiți dușmani ce i-am avut vre-odată, ne oprim o clipă și privim cu înduioșare apariția senină în volbura războirii a acestei fecioare cu făptură de floare, cea mai scumpă nouă, căci vine să ne în-prospăteze forțele cu nădejdea unui viitor, când se va putea bucura în tihnă și acest neam vânzolit de lupte, de roadele unei vieți înălțate prin bunăstare și cultură națională.

Societatea pentru fond de teatru, la adăpost de asprimea luptelor politice, stăruie neodihnită în drumul ei, cu răbdarea înțele-gătoare a muncii grele de desțelenire ce săvârșește. Purtată după înființarea ei, două decenii, pe umerii entuziasmului lesne cre-zător, părăsită apoi în descurajarea ce ne cuprinsese la recunoașterea drumului greu și lung, întretăiat de stavilele indolenței și sărăciei noastre, ea a fost în anii din urmă îmbrățișată iarăși cu căldură, căci obștea românească a înțeles în sfârșit, că țintele culturale mari nu se pot ajunge decât prin o muncă îndelungată și spinoasă.

Conducătorii societății, înțelepțiți de pil-dele năzuințelor analoge ale altor popoare și dumeriți de experiențele ce au făcut, au purces în anii din urmă după povața muncii raționale și sistematice. Cumpănind bine atât stările noastre înapoiate cât și mijloacele să-race ale societății, ei au înțeles că trebuie să săvârșească înainte de toate muncă de pioniri, muncă de desțelenire grea și isto-vitoare, care nu înspăimântă însă sufletele încălzite de flacăra apostolatului pentru cul-tura românească.

An de an societatea dă seame se pro-greșele ce-a realizat și aceste progrese sunt an de an tot mai mulțumitoare și mai reale.

Rețeaua mișcării noastre teatrale ne ur-zește azi cu pricepere și stăruință peste în-treg cuprinsul românesc, și până când ina-nte activitatea societății se mărginea la aug-mentarea fondului, acuma, de când aposto-latul organizării teatrului românesc s'a trecut pe umerii unui om cu pregătiri temeinice și destoinic, aceasta activitate a devenit mai largă și mai bogată în rezultate reale.

D. Aurel P. Bănuțiu, cu lăpădarea de sine ce-l caracterizează, nerăvnind la mărirea deșartă a unor succese efemere, s'a dat cu tot dinadinsul misiunii ce a primit asupra-și, și călătorind diu loc în loc, oprindu-se în toate centrioarele, unde situația noastră în-găduia o infiripare cât de cât făgăduitoare in-teresului pentru scopul societății, a organizat numeroase comitete filiale și a câștigat so-cietății un respectabil stoc de noi membrii pe viață, ordinari și ajutători. Pe urma acti-vității dlui Bănuțiu curentul mișcării teatrale,

înviorat și învânjoșit, va fecunda mereu te-renul pentru *teatrul național românesc* ce va să fie.

Multe din comitetele filiale înființate, au dovedit o mișcare mai rodnică ca în trecut. Și dacă se va alcătui, pe seama anuarului Societății, tabloul reprezentațiilor de diletanți, vom putea constata în cifre frumoase sporul mișcării teatrale la noi.

Dupăce necesitatea unui teatru național românesc va fi trecut în conștiința obștei, iar dragostea pentru arta națională ne va fi mântuit sufletele din robia culturii ungu-rești și nemțești, vor răsări în chip firesc și scriitorii cari să ne creeze repertoriul de piese naționale, atât de sărac astăzi. Thalia română, crăiasa basmelor, a doine-lor și a graiului dulce românesc, va cobori atunci între noi, în toată strălucirea podoa-belor ei fără seamăn.

Crescând fondul Societății, se va putea crea cu vremea și trupa de artiști drama-tici, iar teatrul național românesc va lua atunci ființă pipăibilă din lumea aspirațiilor noastre culturale.

Mâine vom avea prilej cu toții cari vom lua parte la adunarea din Bălgrad, să ne convingem de sporul muncii unui an pe-trecut în laborioasă activitate. Nădăjduim că bălgrădenii vor ocroti cu însuflețire So-cietatea și că adunarea generală din acest an va fi la înălțimea adunărilor din trecut și prin serbările culturale ce prilejește an de an.

Frământați și îndârjiți de atacurile hoțești ale dușmanilor noștri, când cu pieptul des-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«

Știi românește?

De Ion Gorun.

Se critica felul de a scrie al unor gazetari, și cu drept cuvânt. Am auzit și o scuză ce s'a în-cercat a li-se aduce: că prin felul meseriei lor sunt nevoiți să scrie grăbit, și deci nu e de mi-rare că uneori nu le pică sub condei tocmai cuvântul românesc potrivit... Dar asta aduce cu scuza damei pe care caricaturistul francez o face, cu o pălărie enormă în cap, scriind o scrisoare la cafenea: — »Iartă-mi, dragă, greșelile de orto-grafie, dar pălăria îmi ținea umbră și nu vedeam bine...« Nu poate să fie nici o scuză pentru un scriitor că nu și știe limba destul de bine.. Adecă din cauza *grabei* să fie că unul stăruie, de pildă, să scrie într'un »voiaj« în loc de *călătorie* — deși dacă e gazetar bine informat ar trebui să știe că acest cuvânt tocmai a fost printre cele citate de mărirea sa regele în discursul ce a ținut mai acu vre-o doi ani în Academie despre scrie-rea limbei românești?

Dar nu numai printre gazetari sunt unii cari se grăbesc când scriu în acest fel, ci din nenor-ocire chiar și printre literați. Aceștia sunt în tot cazul mai vinovați, deoarece menirea lor ar fi tocmai ca să apere și să păstreze bogăția cea adevărată a limbei, învățând, cu pilda, și pe alții cum s'o respecte și în ce fel s'o folosească.

A introduce în limbă cuvinte de prisos, îm-pestrițături ulite, ca acel »voiaj« căruia bine ar fi să-i urăm cât mai curând o călătorie sprânce-

nată de pe plăiurile noastre, e una din greșeli. Și mai mare însă ni-se pare aceea de a reduce și a uniformiza expresiile, pentrucă dacă aceea nu contribuie la îmbogățirea limbei, aceasta duce la sărăcirea ei.

Iată un cuvânt: *după*; și iată alte două: *de pe*. Deschideți acuma cărțile unora din literații noștri și veți vedea că aceste două din urmă nu mai există, ci s'au contopit cu totul în cel din-tâi. Acești literați sunt în stare să scrie: »Ia-l *după* mine că-l omor«! Dar dacă vei căuta *după* cel cu pricina, nu-l vei găsi dușmanul și astfel nu-l vei putea fi de nici un folos. — »Mi-a căzut condeiul după masă«... Caută l Ioane, după masă... — nu-i acolo, — e înaintea mesii sau alături de masă. Ce spunea, cucoane, că ți-a căzut *după* masă?... A! Ți-a căzut *de pe* masă, și nu știi unde? Iată-l, l-am găsit; scrie acuma mai de-parte, dar dacă vrei să te înțeleg dintr'odată, nu mai scrie *după* când vrei să zici *de pe*.

Este de sigur o sărăcie a limbei aceasta, căci se scoate cu totul o expresie dintr'însa și se în-locuiește cu una asemănătoare numai după sunet și nici decum după înțeles. Pentru un literat nu poate fi o scuză faptul că așa se aude prin unele părți în popor, sau prin mahalale, — câtă vreme prin alte părți nu se aude așa, ci câtă vreme așa este bine, logic și frumos cum se aude prin ace-ste părți.

O jumulire și mai curioasă a limbei o fac aceia — și cazul l am întâlnit de asemenea prin cărțile unora din literații noștri, — cari numai vor să știe de *arbori*, de *copaci*, și nu mai cunosc decât *pomi*. — »Mergând am ostenit și m'am așezat să mă odihnesc la umbra unui pom«, — scrie

unul. Citești mai departe și afli cu mirare și cu câteva rânduri mai în jos că *pomul* cu pricina era.. o sălcie. Să nu fi auzit oare niciodată acest scriitor zicala românească:

*Nici salcia pom,
Nici mijlocul om?*

Intr'o pădure de brazi, unul vede »acești pomi uriași cari își înalță vârfurile ascuțite în albastrul senin al văzduhului... Dar bradul nu e pom decât la Crăciun, și atunci poamele ce poartă le îm-prumută dela măr, dela nuc sau dela »Magazin universal«.

Numai țiganul în plauzibila explicație pe care a dat-o fenomenului ciudat că s'a pomenit deo-dată călare pe o iapă de... găsit, pretindea că s'a urcat într'un carpân să culeagă carpine... Nici până atunci însă, nici de atunci încoace nu se știe despre carpân să fi purtat poame. Totuși citim într'un articol de filologie neolatina: »Numirile pomilor sunt curat latine: măr, păr, prun..., carpân, tel, frasin«, etc.

Intr'o gazetă dela Oradea-mare am găsi o... simplificare și mai radicală a tuturor acestor ex-presii înrudite. Pentru confratele nostru crișan nu mai există nici pom, nici copaci, nici arbore, ci pur și simplu numai... *lemn*. — »M'am suit într'un *lemn*«, zicea eroul povestirii confratelui. Nu ne spune dacă *lemnul* cu pricina a fost un măr, un păr, un carpân sau un frasin, dar am înțeles... Știi ce am înțeles? Am înțeles influența limbei ungurești, în care și *lemnul* se cheamă *fa*, și tot *fa* se cheamă și *copacul*, și chiar *pomul* se numește un *fa*... purtător de fructe. Dar ce avem noi cu sărăcia limbei ungurești, ca s'o adaptăm

chis sărim întru apărarea așezămintelor noastre culturale primejdite, nu trebuie să dezertăm nici dela datoria de a sprijini așezămintele noastre în dezvoltare, ci cu atât mai vărtos pătrunși trebuie să fim cu toții de marea răspundere ce avem în fața generațiilor viitoare pentru soarta acestor așezăminte.

Pe pământul sfințit de sângele eroilor noștri legendari Horia și Cloșca, atât de bogat în amintiri istorice pentru neamul românesc, să prăznuim mâine cu solemnitatea cuvenită în numele artei naționale și să ne întărim sufletele în munca pentru înălțarea culturală a neamului nostru.

Reforma electorală în Bucovina. Joi au avut loc la primul-ministru austriac d. Bienerth și la ministrul de interne baronul Haerdtl consfătuiri în chestia reformei electorale din Bucovina. Au luat parte Smal-Stocky locțiitorul căpitanului țării, deputații Hormuzachi, Keschmann, Onciul și Nicolae Wassilko, renegatul șef al rutenilor. Dieta Bucovinei probabil va fi convocată cu câteva zile înainte de deschiderea Reichsratului spre a vota reforma electorală.

Studenții italieni pentru universitatea italiană în Triest. Studenții italieni din sudul Tiroulului au adresat primului-ministru baronul Bienerth un memoriu cerând înființarea facultății de drept italiene în Triest încă cu începerea anului școlar curent. Studenții amenință că în caz contrar vor urma înainte cu manifestațiile și turbările tot mai aspre la toate universitățile din Austria.

Organizarea partidului kossuthist în comitatul Aradului. Partidul kossuthist din comitatul Aradului va ține mâine Duminică, după desvălirea statuii lui Kossuth o adunare pentru formarea partidului kossuthist din comitat și stabilirea organizației sale politice. Pe când organizarea politică a românilor e oprită și organizatorii ei sunt amenajați, organizația partidului kossuthist pe acest vechiu pământ românesc nu e oprită numai ci se face sub egida guvernului și a unui ministru. Încă o părticică din marea dreptate și generozitate ungurească f ți cu noi.

limbei noastre, acestei bogate moștenitoare a unor părinți bogați?...

O altă pildă de uniformizare, și deci de sărăcie a limbei ne-o dau acei cari au, se pare, oroarea plurarului la numele de orașe. În limba noastră totuși, asemenea plurale sunt numeroase și nu credem că ele ar putea fi vreodată scoase cu totul și înlocuite prin singularizare. — »Bucureștiul«, în loc de *Bucureștii* sună straniu și chiar ridicol, unor urechi cel puțin. Chiar *Iașul* adoptat până și de unii din scriitorii noștri fruntași în loc de *Iășii* sau *Ieșii* de demult, e o înnoire pe care n'o putem înțelege, cel puțin până când înșiși acei scriitori ortografiază nearticulat *Iași* și nu *Iaș*: — »Am fost la Iași«, nu la *Iaș*, — prin urmare: »Am văzut *Iășii*«, nu *Iașul*.

Galățul în loc de *Galății* sună și mai caraghios; dar ce ar zice oare Botoșenii sau Focșănenii, dacă singularizarea aceasta s'ar duce și mai departe și s'ar scrie ca mâine *Botoșanul* în loc de *Botoșanii*, — *Focșanul* în loc de *Focșenii*? — »Măgurelul este un sat, dar *Văleanul-de-munte* și *Roșiorul-de-vede* sunt deja orașe«. — »Ai văzut *Fălticeanul*? — Nu, c-am stat toată vara în preajma *Bușteanului*...«

Adecă, dacă ziceam: »Mi-a folosit mult clima Bistriștenilor«, — de ce n'm putea continua să zicem, ca strămoșii... noștri: — »M'am întors în zăduful Bucureștilor«, — și ne-am lua după aceia cari desigur nu au simțit limbei românești atunci când declină Bucureștiul așa după cum ar declina Rușciucul, Belgradul, Lembergul sau Erzerumul.

Mai la urmă, dacă ar fi să ne jenăm a întrebarea pluralul pentru București, logic ar fi să

Izbânda germanilor în Vârșeț. În orașul Vârșeț de mai mulți ani germanii au făcut progrese numerice și economice tot mai mari, înlăturând tot mai mult pe sîrbii odinioară atât de puternici. Acuma ei au intrat și în consiliul comunal înlăturând aici pe sîrbii »patrioți« uniți cu clica coaliționistă din oraș. La alegerile din 5 I. c. coaliția a răușit abia într'un singur loc, pe cînd celelalte nouă au fost luate de germani. Între ei se află șefii germani naționaliști Franz Rottier, Iulius Neukomm și Philipp Schmidt. Vârșețul probabil va intra tot mai mult în stăpînirea germanilor. Alături de nemți, deși în mare distanță, românii din Vârșeț fac progrese, smulgînd sub harnicii lor conducători pe românii orașului din ghiarele sîrbizării.

Gum s'a săvârșit mișelia.

(Corespondență din Baia-mare).

La ordinea zilei în toată țara locușă de români, este chestia catehizării elevilor, adecă chestia limbei de predare a studiului religiunii pentru elevii români gr-cat. și gr-or. În școlile primare, precum și în toate celelalte instituțiuni de creștere; precum gimnaziul, școli reale, școlile civile, preparandiile de stat, academiile militare etc.

În chestia limbei de catehizare, pentru elevii dela gimnaziul din Baia-mare, s'au făcut greșeli mari, apoi tot înforțații greșite s'au dat în publicitate. Ne găsim în realitate într'o situațiune abnormală, din vina șovinistilor descreerați, precum și din vina unor români slugarnici, și fără conștiința demnității lor naționale din lipsa de cunoștință a drepturilor cetățenești ce le au și, în fine loviți în ființa lor românească, precum și în lezitive ale statului.

Trebuie să te cuprindă o adâncă durere, când vezi, că în aceste zile mai, când tot văzduhul vieții noastre publice este plin de faptele mari și nobile de rezistență, ce o dezvoltă prelații ambelor biserici românești, față de atentatul monstruos și ilegal al contelui Apponyi, când știi cu toții și aud, că prelații întruniți în Sibiu și Blaj cât de invederat și-au motivat punctul lor de vedere în chestia limbei pentru învățământul religios, se află preoți și mireni, intelectuali și țărani, cari își pierd și bărbăția și conștiința națională și conștiința drepturilor în fața unui director de liceu, care în mod volnic își calcă sfera sa de competență.

Și ac urmează rectificările și stabilirea adevărului, cu privire la cele ce s'au petrecut la liceul din Baia-mare.

Anume: prezentându se la înscriere elevii gimnaziali, precum prescrie regulamentul, directorul Dr. Rentz (un șvab renegat), a început să-i în-

zicem nu Bucureștiul, ci Bucureșcul, și tot astfel Ploescul, Piteșcul..

Și strămoșii noștri români au avut orașe ale căror nume se scriau și se țeau la plural; le au și acuma și alte nații, — nicăiri și niciodată nu știm însă ca să se fi arătat vre-o năzuință de singularizare a acestor nume — dar mai ales nu știm că vre-o astfel de tendință să fi fost secundată de cătră scriitorii, de cătră literații acelor neamuri. (*Universul*).

Unul care a fost celebru.

La Bourg-en-Bresse (Franța) a murit, în vîrstă de 87 de ani *Ernest Pinard*. Moartea lui va fi deșteptat multe amintiri bătrînilor. Generațiile tinere abia dacă i vor fi auzit de nume. Și omul acesta a fost celebru, el a fost la un moment dat una din personalitățile marcante ale Franței. Cetiadu-i acum biografia, avem o tristă impresie despre gloria și căderea oamenilor, cele două extreme ale deșertăciunii vieții omenești.

Ernest Pinard a studiat dreptul la Paris, obținînd în 1846 titlul de doctor. Fu numit procuror în provincie și avu norocul să instrumenteze câteva afaceri celebre. Om foarte corect, el se crezu dator să susție ordinea și moralitatea; însă din cauza rigidității principiilor sale, a căzut adesea în esces și asta i-a pricinuit și înălțarea și căderea.

El este acela care a văzut în *Madone Bovary* — primul și cel mai de seamă roman al lui Flaubert — un atentat la morala publică. Rechizito-

irebe cu deadinsul pe părinți că în ce limbă voesc să se pre'ea copiilor studiul religiunii?

Părinții mirați de această întrebare au răspuns toți că românește, aflînd că aceasta ar fi un lucru de sine înțeles, precum a fost și în anii trecuți.

Cu aceasta nu s'a mulțămît d. director, aci au început capacitările și aceasta nu în modul cum se practică între oameni corecți și culți, ci într'un mod perfid și detestabil, folosindu-se de autoritatea sa de director ce să presioneze cu toată puterea morală pe părinți și elevi ca să se declare pentru studiul religiunii în limba maghiară.

Pe unii, la cari a întîmpinat curaj bărbătesc, întru apărarea limbei române, s'a folosit de cea mai drastică terorizare, provocându-se la conflictele ce vor urma, dacă părinții nu vor ceda stărilor ilegale ale directorului; ce e mai mult, în mai multe rînduri s'a folosit în mod hotărât, de expresiunea, că dacă nu vor ceda, se va naște un conflict și părinții își primejdiesc viitorul copiilor, la alții le-a spus pe față că episcopul Gherlei este învoit ca studiul religiunii să se predea în limba ungurească, — pe unii elevi cari s'au prezentat la înscriere singuri fără părinți i-a presionat direct, cu toată autoritatea sa de director, spunându-le pe față elevilor uimiți și surprinși că: Voi trebuie să vă conformați dorinței mele, și trebuie să învățați religiunea în limba ungurească.

La aceste cuvinte de terorism de presiune și de informațiuni false, părinții, — onoare excepțiunilor — s'au înfricat și și-au pierdut capul, mijloc de rezistență bărbătească, au gîngăvit câteva cuvinte chiar cât a fost destul ca să și tradeze lipsa de cunoștință a drepturilor, și lipsa conștiinței naționale.

Faptul trist e: că studiul religiunii se va preda ungurește, dacă factorii competenți nu vor sta la locul lor, ca să apere Sionul românesc.

Ce este deci de făcut?! Să nu pierdem vorbă multă și vremea scumpă.

Întăiu avem hotărîrea prelaților români, cari în conștiința înaltei lor chemări de arhipăstori ai turmei cuvîntătoare, și-au adus deciziunea în chestia aceasta, de care toți părinții și preoții, cateheții și profesori de religione sunt datori în conștiință a asculta. Ceice nu ascultă de aceste mari și înalte deciziuni sunt resvrătitori nevrednici de a fi numărați în tagma credincioșilor sau a Sionului românesc, sunt în forma cea mai tristă, vînzători, și trădători ai cauzei biserice și neamului românesc.

Al doilea: vîzînd acum părinții, ce păcat grozav au săvârșit și de ce răspundere înfricoșată sunt îngreunați, înaintea biserice și a neamului,

este plin de putere, avînt și., logică — și totuși e nedrept: părere pe care au avut o și judecătorii de atunci, căci l-au achitat pe Flaubert. Pledoaria celebre a lui Sénard, care arăta că romanul e moral prin încheierea sa, iar imoralitățile descrise au tocmai scopul de a deștepta indignarea cititorului, Pinard i-a replicat că aceasta o vor înțelege numai oamenii culți, pe când tineretul, în special fetele, vor fi impresionate numai de faptul brut și vor simți indemnul să procedeze ca și dna Bovary. După teoria dv., zicea asprul procuror, cineva ar fi îndreptățit să răspîndească otrava în păturile largi ale publicului, dacă ar avea grija să dea și un antidot numai câteva dintre victimele sale.

Și tot Pinard a dat în judecată pe Charles Baudelaire pentru volumul lui, devenit apoi de o celebritate universală, *Fleurs du mal*. De astădată aprigul moralist a avut un mic succes: dacă n'a obținut trimiterea la închisoare a poetului, cel puțin acesta a fost condamnat la amendă și obligat să suprima șase bucăți din volum.

Pinard lucra din convingere, fără să aștepte vre-o răsplată și fără să se întrebe de părerea șefilor săi. Aceștia însă l-au remarcat și l-au adus la Paris. Iar Napoleon III încântat de ideile lui și de talentul lui oratoric, îl numi în consiliul de stat și apoi ministru de interne (1867) La această înălțare a contribuit mult și împărăteasa Eugenia. E interesant de remarcat că Pinard n'a slăruit în nici un fel, nici direct, nici indirect, pentru a căpăta asemenea favoruri. Ele i-au ve-

imediat fără amânare să se adune în 22 l. c. st. n. în Baia-mare și în consultarea lor să constate abuzul de putere, presiunile și terorizările, precum și informațiile false, de cari s'a făcut vinovat samavolnicul director Dr Bentz, toate aceste constatându-le într-o adresă către ministrul cultelor contele Apponyi sau prin Veneratul Ordinariat din Gherla, să protesteze împotriva procedurii ilegale a directorului, cerând dela numitul Ordinariat, ca să dispună din puterea înaltului său oficiu ca copiii lor să se predea religioasă în limba română.

Al treilea: Catechetul să-și țină de datorie de a face raport la superioritatea bisericească competentă, și să-și țină de datorie sfântă a se acomoda întru toate deciziunilor sinodului episcopesc din 8 Sept. din Blaj a. c. și publicate în foaia »Unirea« precum și în toate foile românești.

Aici nu pot fi scuze că îl vor prigoni sau că i-se va retrage leafa. Vorba e că știe și poate să fie bărbat cu conștiința drepturilor și a datorințelor sale, sau pentru un blid de linte își va vinde biserica și neamul.

Astea toate sunt spuse pentru Baia-mare, dar și pentru Satu-mare și pentru Sighetul-Marmăției.

Correspondentul.

Constituirea societății scriitorilor români.

Mercuri la orele 3 jum. d. a., s'a ținut în amfiteatrul liceului Lazăr, din Capitală, adunarea de constituire a »Societății scriitorilor români cu sediul în București«.

A fost ales președinte al adunării d. D. Anghel, iar secretar d. Em. Gârleanu.

D. Anghel a rostit următoarea cuvântare:

»Spre a prezida o adunare, se cere de obicei o persoană de o gravitate excepțională, sau care cel puțin să pară astfel. Trebuie să recunosc, că natura nu m'a înzestrat cu astfel de apreciable calități, și dacă am cedat totuși, după oarecari stăruinți din partea tovarășilor mei din comitet, este că am vrut să dau întâia pildă de devotament primind această gravă însărcinare, ce de altfel mă măgulește îndestul.

nit direct, ca rezultat al felului lui de a gândi și lucra.

Ajuns ministru de interne, Pinard găsi un teren mult mai vast pentru aplicarea principiilor lui, cari se rezumau în deviza: morală și ordinea. Fu de o energie și de o asprime fără margini. Se știu îndată, în Franța și în străinătate, că el este stâlpul monarhiei și că lui îi incumbă rolul să nimicească toate curentele opoziționiste. Se înțelege că avu de luptat, mai cu seamă cu presa. Cel mai teribil adversar al lui fu Henri Rochefort, care tocmai atunci scoase faimoasa lui *Lanterna*. Și e interesant de amintit că Rochefort, care până atunci scrisese numai la *Figaro*, fără un succes prea mare, își făcu debutul în strălucita lui carieră de pamfletar tocmai ca adversar al lui Ernest Pinard.

Acesta nu putu rezista. Trebuia să demisioneze, înainte de căderea imperiului; ba, cece nu s'a știut atunci și s'a văzut mai târziu, este că înfrângerea lui Pinard a fost începutul sfârșitului. Împăratul a vrut să-l numească senator. El refuză. Se stabilă la Paris, ca avocat. Ales deputat, sprijini ultimul guvern imperial și votă războiul. După căderea imperiului, bănuind ca participant într'un complot bonapartist, fu arestat, dar curând i-se dădu drumul. De atunci s'a re-

Ziua de astăzi, 2 Septembrie 1909, cred că va însemna o dată fericită în viața noastră literară. Este primul pas către o organizație serioasă după atâtea frământări și rătăcirăi zadarnice. Ar fi de prisos să fac istoricul atâtor înjghebări vremelnice, cu și fără literați, înjghebări a căror rezultate deplorabile au provocat cu drept cuvânt neîncrederea că s'ar mai putea alcătui vre-odată ceva în sensul acesta. Poate că nici vremurile n'au fost tocmai prielnice, literatura până în zilele noastre fiind aproape o ocupație de diletanți, în afară de ilustre excepții, pe care le cunoaștem și le apreciem cu toții. Dar chiar prin faptul că aceste excepții erau așa de rare, nu e de mirat că până astăzi n'au izbutit să se constituie în societate.

De câțiva ani însă, lucrurile s'au schimbat. Institute de editură, cotidiane moderne, reviste serioase și înmulțirea cetitorilor, au dat un avânt puternic preocupărilor literare. Azi un scriitor de ocazie are dreptul să pretindă de a putea trăi din ocupația lui, și deci e firesc să se adune cu cei de-o potrivă cu el, formând o societate, care să-i apere drepturile, și să-i ofere o siguranță pentru mai târziu.

Ținem să declarăm dela început, că acei câțiva cari ne-am întrunit și am luat de astădată inițiativa, am făcut-o cu gând curat, lăsând dușmăniile și neînțelegerile noastre de o parte pentru a ajunge în sfârșit la o conlucrare comună. Sper că și acei ce au venit aici, vor face ca noi și vor da ultimei orice nemulțămiri personale legate de trecut, în vederea intereselor superioare pe care societatea noastră le va urmări.

Să fim bine înțeleși că aceasta nu înseamnă o renunțare întru nimic la personalitatea fiecăruia — un artist fiind înainte de toate o individualitate care își are visurile și idealurile lui proprii. Ceeace vrem să alcătuim, este așa dară o grupare temeinică, o tovarășie cinstită, care să ridice prestigiul scriitorului atât de oropsit și ne luat în seamă în țara noastră, să i apere interesele morale și materiale și să contribuie prin toate mijloacele la răspândirea culturii naționale.

Cu aceste cuvinte, salut această zi de 2 Septembrie și cu toată gravitatea oficială de care am dat probă, declar ședința deschisă, trecând cuvântul dlui Gârleanu care va celi proiectul de statute ce veți bine voi să-l discutați și să-l votați.

D. Gârleanu dă citire proiectului de statut al societății care urmează să fie com-

tras cu totul din viața publică, mulțumindu-se să scrie câteva cărți cu caracter politic, social și juridic, cari n'au făcut însă mult șgomot.

În genere avem un amestec de milă și respect pentru scâpătați, acei oameni cari au avut cândva avere și apoi trăiesc în sărăcie. Se impune însă un sentiment mult mai adânc pentru scâpătații gloriei, dintre cari Ernest Pinard e unul din cei mai interesanți.

Ar fi curios de aflat ce gânduri și ce simțiri frământau mintea și inima acestui om, care și a văzut îngropat tot idealul. Mai mult: ce va fi zis bietul om când a văzut pe Flaubert, Balzac și Rochefort devenind și rămânând celebri, pe când el nu mai era nimic? Opera lui, la care lucrase cu atâta sfântă convingere, se prăbușise, *Madame Bovary* și *Fleurs du mal* apăreau, ediție după ediție, având drept prefață vehemente rechiziții ale lui Pinard — singura răzbunare — și cea mai bună — pe care au putut-o născoci cei doi mari scriitori, deveniți gloria Franței. Se înțelege că în volumul lui Flaubert au reapărut bucățile suprimate.

Desigur, nu poate fi ceva mai mișcător decât acești patruzeci de ani de mahnire ai lui Ernest Pinard.

Liviu.

pletat printr'un regulament. Iată câteva din articolele statutului precum și discuția ce a urmat.

»Societatea scriitorilor români cu sediul în București« își propune să apere drepturile și interesele morale ale scriitorilor, să-i ajute atât pe ei cât și pe văduvele și copiii lor, precum și să susție pe scriitorii tineri de talent.

Membri societății sunt de 3 feluri: activi, onorari — în care se cuprind scriitorii cu merite excepționale și donatori.

Relativ la lista membrilor onorari prezentată de d. Gârleanu, d. I. Scurtu spune că înainte de a se constitui societatea, ar fi bine ca toți scriitorii să fie consultați dacă voesc să devie membrii activi sau onorari.

D. Radu Roseti și Sadoveanu sunt de aceeași părere.

D. Boteni propune ca și d. Iorga să fie trecut printre membrii onorari ai societății. Mai mulți scriitori prezenți protestează contra acestui lucru, întru cât d. Iorga într'un articol, ar fi insultat (?) societatea care se constituie.

D. Gârleanu dă apoi citire listei cu numele membrilor activi.

Au fost votați dnii: D. Anghel, St. O. Iosif, E. Lovinescu, Il Chendi, Em. Gârleanu, C. Pavelescu, A. Stavri, I. Minulescu, M. Sadoveanu, C. Steie, I. Basarabescu, Sandu-Aldea, D. Nanu, I. Scurtu, O. Goga, I. Agârbiceanu, I. Ciocârlan, I. Adam, Z. Bârsanu, I. Bârsean, C. Moldovanu, A. Cazaban, Al. Davila, N. Dunăreanu, N. N. Beldiceanu, V. Pop, L. Dauș, Radu Rosetti, I. Dragoslav, P. Cerna, G. Tutoveanu, M. Codreanu, Gh. Silvan-Becescu, Sextil Pușcariu, C. Berariu, H. Lecca, C. Teodorean, Gh. Orleanu, A. D. Florescu, Jean Bart, Demetriu, A. Hertz, Al. G. Doinaru, G. Ibrăileanu, dna Natalia Iosif, dna Elena Farago, dna Izabela Sadoveanu, d-ra Maria Cunțan, Artur Gorovei și I. Boteni.

Se votează apoi comitetul societății, compus din dnii: M. Sadoveanu, președinte; D. Anghel, vice-președinte; Em. Gârleanu, secretar-bibliotecar; C. Pavelescu și E. Lovinescu, St. O. Iosif, I. Minulescu, O. Goga, A. Stavri, Z. Bârsan și Il. Chendi, membri.

Se propune ca societatea să adune un fond necesar ridicării unui monument lui Eminescu; să revendice locul donat de primărie fostei »Societăți pentru literatură și artă română«; să reguleze raporturile cu străinătatea în ce privește proprietatea literară.

D. Cincinat Pavelescu își dă demisia din președinția »Societății literaților români«, care s'a contopit cu cea constituită ieri.

D. M. Sadoveanu, președintele societății, a expedit următoarele telegrame:

Dlui Sp. Haret, ministrul cultelor.

Loco.

»Scriitorii români, punând azi temelul unei societăți în vederea unei activități mai rodnice și pentru apărarea intereselor lor multiple, profită de acest prilej ca să vă prezinte omagiile lor«.

Președintelui sindicatului Presei,

»Societatea scriitorilor români« întemeiată azi, în vederea unei intensive propagande literare și pentru apărarea și promovarea intereselor profesionale, trimite salutări colegiale sindicatului presei împreună cu dorința de a întreține pe viitor legături de frățescă reciprocitate«.

»Societatea scriitorilor români« se va adresa tuturor scriitorilor din țară întrebându-i dacă voesc să se înscrie ca membrii activi.

Adunarea s'a terminat la orele 5 jum. d. a.

Contra pistruielor și alunițelor
să folosiți

Crema și săpunul de lapte benzoe

original a lui KÁRPÁTI,

fiind unicul cosmetic ideal pentru mâni și față. În câteva zile depărtează pistruiile și toată necurătenia pielii. Comandele de 6 d. se se expediază franco. Se poate căpăta d la preparatorul **Kárpáti János farmacist în Arad, Boros-Béni-tér Nr. 15**; precum și dela droguerile și parfumeriile din Arad. Magazin principal în Budapesta: farmacia Tőök József Király-utca Nr. 12.

Să nu folosiți și să nu primiți numai cremă de lapte benzoe a lui Kárpáti, prețul 1 cor și săpun de lapte benzoe, prețul 70 fil. Să vă păziți de imitațiuni!

Scrisoare din Roma.

Țarul în Italia. — «Circuitul aerian» dela Brescia.
— Gabriele D'Annunzio în aeroplan. — In-
toarcerea Ducelui Abruzilor.
— Dela corespondentul nostru special. —

Roma, 16 Septembrie st. n.

Toate ziarurile din Italia și mai ales cele din Roma, au în fiecare zi câte o știre asupra unei eventuale vizite a țarului Nicolae în Italia, știre care azi confirmă vizita, iar mâine o desminte.

Este mult discutată în presă această vizită, pentru că în Italia, libertățile de gândire și de acțiune sunt foarte mari, și partidele populare foarte numeroase și puternice, iar în Rusia este cu totul contrariu. Din aceasta pricină, partidele democratice, liberal și mai ales cel socialist discută cu multă căldură asupra acestui fapt, iar mai ales socialistii sunt înverșunați contra țarului pe care-l botează cu fel de fel de epitețe foarte puțin măgulitoare, ca tiran, călău, împilator al poporului, etc.; iar un ziar umoristic l-a făcut în ilustrație în mai multe rânduri, cu mâinile pline de sânge, sau între spânzurători, sau stând în vârful unui morman de cadavre.

Partidul socialist s'a hotărât să provoace scandal la venirea țarului, să fluiere și să-l huiduiească. Încă din luna Iunie, pe când camera era deschisă, deputatul socialist Morgari, în plină ședință a declarat că socialistii îl vor fluiera, ceea ce a produs un răspuns foarte viu din partea lui Tittoni, ministrul de externe,

Dacă vor putea, sau nu să provoace acest scandal, nu se poate spune încă nimic, pentru că, după cum spuneam mai sus, gazetele în fiecare zi au o știre contrarie celei de ieri; dar chiar dacă această vizită se va face, totuși plăcerea de a fluiera pe Țar nu o vor avea socialistii, căci întâlnirea între dânsul și regele Italiei, se va face în largul mării, pe vapor.

«Circuitul aerian» dela Brescia.

S'a isprăvit ieri la Brescia concursul de aviație din Italia, numit «circuitul aerian».

Au luat parte la concurs mai mulți aviatori italieni, și străini.

Concursul a fost însă mult mai puțin interesant decât cel din Reims (Franța) atât pentru premiile ce s'au dat, cât și pentru mașinile cari au luat parte.

Primul premiu l'a luat americanul Curtiss, al doilea celebrul Blériot, cel care a trecut Marea Mincei cu monoplanul, iar al treilea premiu, mai mult un premiu de consolatie, s'a dat locot. Italian Calderara, cu biplanul Wright.

Dintre italianii cari au luat parte, nici unul nu s'a distins, mașinile lor nu s'au înălțat, sau dacă s'au înălțat au căzut repede, și chiar faimosul Anzani, cel care a făcut motorul monoplanului lui Blériot cu care a trecut marea, nu s'a putut menține în aer decât un scurt timp și în mod foarte puțin sigur.

Concursul acum s'a închis și premiile s'au dat, însă, pentru aviația italiană mai rămâne o speranță, care mângâie pe toți constructorii și inventatorii de aereplane italiene. La Brescia, vor continua probele de aviație, dar numai între italieni, așa că cei vre-o 10 sau 12 inventatori vor putea să se producă și să se afirme pe acest teren.

D'Annunzio în aeroplan.

Marele poet italian, Gabriele D'Annunzio, a făcut un sbor de un kilometru, împreună cu aviatorul american Curtiss. Biplanul nu s'a ridicat decât la un metru dela pământ, din două motive: întâi pentru că motorul biplanului nu era destul de forte ca să poarte două persoane, și al doilea, lui Curtiss i-a fost teamă să se ridice prea sus, ca să nu se întâmple vre-o cădere, lucru care ar fi produs o adevărată nenorocire, D'Annunzio fiind cel mai mare poet al Italiei actuale.

Motivul pentru care poetul a făcut acest sbor, este că dânsul se gândește la o lucrare, la un roman, în care aeroplanul joacă un rol de frunte.

Intoarcerea Ducelui Abruzilor.

Duca degli Abruzzi, Luigi di Savoia, vărul regelui Italiei, a făcut o lungă excursie științifică pe Himalaia, în Tibet. Se știe că ducele Abruzilor este un mare geograf și se cunosc expedițiile ce dânsul a făcut în lume, mai ales expediția la Polul Nord. Acum în urmă a plecat la Himalaia și întors de acolo, spun călăuzele lui, că a făcut o excursie foarte grea.

Până la o înălțime de 6300 de metri, totul a mers bine, dar ajuns la acest punct, frigul și viforul mai ales a fost așa de teribil, că Ducele a trebuit să stea pe loc 15 zile. După acest timp a putut să-și urmeze drumul, ajungând la o înălțime de 7400 de metri, cea mai mare la care s'a ajuns până azi.

Observațiile și fotografiile ce ducele a luat din acele locuri, și pe cari le va publica, vor servi mult, tuturor geografilor din lume.

La coroana lui de savant, pusă peste cea ducală, s'a mai adăugat o ramură, aceea pe care a cules-o în temerarea sa excursie pe Himalaia.

Coresp.

Lupta pentru biserica națională.

Ce face preoțimea?

Conflictul dintre biserică noastră și guvernul urmează a se înăsări mai ales în urma declarațiilor ministrului de instrucție contele Apponyi. Este însă un fenomen ciudat cum preoțimea de jos se desintere-sează de lupta aceasta. După hotărârea prelaților, preoțimea nu trebuia să mai șovăiască nici o clipă. Este pentru ea o datorie de onoare ca să se adune și să se declare *pe față contra ilegalității ministrului* spre a înlătura orice îndoială din partea noastră și orice nădejde din partea guvernului, care ar primi cu cea mai mare satisfacție o desbinare în sinul bisericii noastre.

Am mai publicat și apelul unui tânăr preot și publicăm și al doilea apel ce primim dela un alt însuflețit slujitor la altarul credinței și limbii românești. Dorim ca preoțimea să dovedească cât mai degrabă că-i însuflețită de aceleaș sentimente frumoase ca autorul scrisorii de mai la vale.

Preoțimea și lupta pentru biserică națională.

Tăcerea penibilă și apatia păcătoasă cu care preoțimea privește la desfășurarea războiului înverșunat dintre un guvern despot și bisericile românești sunt de natură a scoate la iveală întrebarea, dacă aceasta preoțime română cu un strălucit trecut de cinste și vrednicie își mai cunoaște rostul și datoria? — Când mai mult ca oricând se vorbește de noi, când privirile tuturor, vrăjmași și prieteni, sunt îndreptate asupra preoțimei, din rândurile noastre abia s'a desfășurat un sfios îndemn al unui tânăr preot, ca să ne lăpădăm de banul lui Iuda, suferind mai bucuros povara sărăciei amare, decât în prețul banului ademenitor să ne dăm ce avem mai scump: limba și legea. Și acum al doilea preot, tânăr și acela, apelează la frații săi în Hristos să sărim întru apărarea drepturilor noastre, să intrupăm prin fapte hotărârile arhierilor noștri.

E atât de neînsemnată încercarea aceasta — numai doi preoți și aceia tineri — de a stârni în sufletele tuturor conștiința datoriei, puternică pe vremuri în sânul preoțimei noastre, încât lumea începe să privească cu îndoială și temei la preoții noștri. În alte timpuri, când căpeteniile bisericesti; conducători devotați în aceeași vreme întregului neam în toate manifestațiile sale, suflau în buciul de alarmă în fața vreunei primejdii amenințătoare, preoțimea — «tribuna poporului» — erau cei dintâi în luptă, prin cuvântul și faptul lor energetic se ridica puternic zidul de apărare durat de un neam întreg.

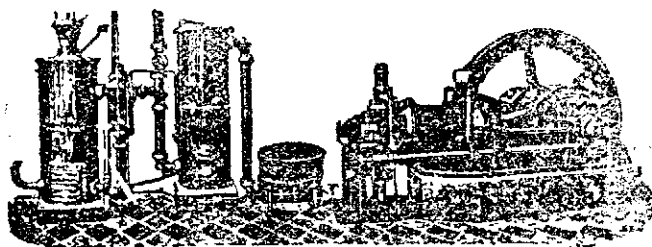
Să se fi strâns în sufletul acestei preoțimi văpa dragostei de neam, de lege și limbă tocmai acum când aceste comori mai mult decât oricând sunt primejdite? Să nu ne îndoim! Banul n'a putut să robească și înfrângă conștiința. Primejdiile mari trezesc la viață și pe cel amorf, și semnele ivite vor aduce la adevărată viață și preoțimea.

În cercuri restrânse, în întâlniri intime, preoții discută cu vehemență primejdia amenințătoare, se încurajază și așteaptă cu încredere în forțele proprii semnalul de plecare la luptă sfântă. Dar lipsește glasul de aramă al omului cu trecere, care punând mâna pe frâne să cheme cu cuvânt hotărât, lipsește îndrăzneala de a pași pe față de teamă de a nu rămânea singur.

Și aici, ca în întreg cuprinsul vieții noastre de neam supus unei stăpâniri despotice lipsa unei organizări ne e păcatul cel mai mare, pe urma căruia bântuie fără frâu toate nevoile vieții noastre zilnice, se îndreaptă împotriva noastră atâtea încercări de înfrângere, fără putința unei țări rezistențe și ne vin cu duimul măsurile de grea asuprire, fără puterea de a le resfrânge. Și până când vom dăinui în desorganizare, nimic nu putem întreprinde pentru salvarea avuției noastre, nimic pentru apărarea intereselor vitale, zadarnice sunt încercările răslețe de a înfiripa o deamnă manifestare, care prin solidaritatea sa să impună, — să biruie.

O mișcare mai liberă în sânul preoțimei, — afară de piedecile greu de înlăturat, pe cari le rostogolesc în cale asprele împrejurări a zilelor de acum — întâmpină opoziție chiar din partea căpeteniilor bisericesti. Citeam mai zilele trecute în «Tel. Rom.» îndemnul unui preot pentru întrunirea unui congres preoțesc cu prilejul centenarului dela nașterea lui Șaguna, congres care ar fi fost chemat a se pronunța asupra multelor chestiuni de vitală importanță, — și ca răspuns oare cum unei nobile porniri din proprie inițiativă urmează circulariul arhieresc însoțit de adausul «preoții noștri au să serbeze pomenirea fericitului marelui Andrei acasă, în parohiile lor». Nu ar fi fost cel mai nimerit prilej de înțărmar și înviore a sufletescă în aceste zile de amară dezolare?

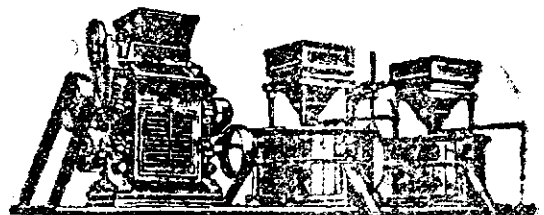
Dar să nădăjduim că mișcarea pornită cu avânt și încredere se va susține cu râvnă neînfrântă și stăruință de fier până va câștiga terenul larg în câmpul vieții noastre de preoți stărnind interesul și vărsând îndemn în suflete, căci numai atunci vom fi capabili de o demnă manifestare în ciuda tuturor opreliștilor, când rând pe rând părinții satelor se vor pătrunde de nou de chemarea sfântă și răspunderea grea ce au înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, și își vor încălzi inimile al suflarea duhului de premenire.

Motoare de gaz aerian, de încălzit cu cărbuni de lemn, coes și cărbuni buni, cel mai puțin mijloc, fără fum, miros și pericol.
Consumarea pe oră de 0.8-2 litri și putere de un cal.

Motoare de benzină și locomobile de benzină cu cele mai favorabile condiții de plată și cu garanția cea mai mare.
Construire de moară după sistemul cel mai bun.

TIVADAR HOFFMANN
Inginer mehanic antreprenor de clădiri de moară, în (Szeged)
Seghedin.

Până atunci cei mai tineri să stăruim în apostolatul cald pentru trezirea conștiinței lăncezite dar nu înfrântă.

Preotul.

O intervenție a țarului Rusec?

Ziarele ungurești aduc știrea că I. P. S. Sa mitropolitul Meșianu și P. S. Sa episcopul I. I. Papp, s'ar fi adresat țarului Rusiei ca cel mai înalt patron al bisericii rusești cerându-i intervenția în afacerea conflictului religios.

Deși nu am luat informații dela numiții prelați, suntem siguri că știrea-i — o născocire răuvoitoare a guvernului unguresc și a organelor sale de presă. Scopul ei este de sigur de a mări în jos popularitatea și de a întări în sus situația ministrului cultelor, atât de sdruncinată prin greșelile și ilegalitățile ee a săvârșit față cu biserica noastră. În astfel de împrejurări scornitura ziarelor ungurești e totuși de un folos: ea indică evident cât de slabă e poziția ministrului încât are nevoie de a o întări prin astfel de năsbîții absurde puse în circulație de presă.

Muncitorii români din Budapesta contra ordonanței ministrului.

Duminecă în 12 Septembrie muncitorii români socialiști din Budapesta au ținut o adunare în care au protestat împotriva ordonanței contelui Apponyi. Oratorii, ce-i drept, conform vederilor lor socialiste au declarat că nu sunt în general pentru catechizare. Acest punct de vedere trebuie combătut și credem că evoluția viitoare spre naționalizarea socialismului va înlătura anti-religiozitatea, de origină evreiască, din sinul socialismului românesc.

Este însă de însemnătate că toți oratorii I. Mihut, Ciser, Ossenkop, P. Buciumeanu, I. Șteflea și A. Cristea au vorbit contra maghiarizării cu mare violență și s'a accentuat cerința *deplinei autonomii a tuturor naționalităților.*

Iată ce scrie scrie ziarul românesc socialist »Adevărul« din Budapesta:

»Apponyi voește maghiarizarea tuturor naționalităților din Ungaria, însă fiindcă nu i-a reușit prin legi și temniți, începe pe altă cale. S'a votat congrua preoților, și acum, aceia cari nu se supun ordinațiunii lui, ca să predea în școlile române catechizmul în limba maghiară li-o detrage. Pentru că el știe, că copilul ce educație capătă de mic așa va fi când va deveni om. Când toți cetățenii vor fi crescuți pe bazele și principiile maghiare, atunci și dominarea șovinismului lor se va lungi. Va pune capăt luptelor naționalităților din Ungaria etc., și va mai rămânea ca să se lupte cu muncitorimea organizată.

Insă, că i-o reuși întrucâtva a zdrobi pe cei de-a doilea, adică socialismul, care e bazat pe lupta de clasă, nici-odată.

În cadrele socialismului, fiecare națiune, are dreptul de a se educa și cultiva în propria-i limbă maternă și acela va învăța ce va afla de bun, corespunzător timpurilor de atunci.

Ordonanța lui Apponyi și sârbii.

Ministrul a adresat și episcopilor sârbi aceiaș ordonanță privitoare la catechizare ca episcopilor români. Azi 18 Septembrie, episcopii se vor sfătui asupra ei. »Branik« anunță că episcopul de Neoplanta Mitrofan Șevici ar fi răspuns ministrului că ordonanța fiind anticanonică nu o poate executa.

Audiența contelui Apponyi.

Ziarul »Fremdenblatt« publică următoarea telegramă din Budapesta cu privire la audiența contelui Apponyi:

»După cum se anunță audiența de Vineri a ministrului cultelor, contele Apponyi nu se referă la situația politică generală, ci în primul rând la o chestiune de resort, de importanță politică.

»E vorba, adică, de ordinul ministrului cultelor, privitor la învățământul religiei în școlile românești.

»După cum se știe episcopii români au luat, în modul cel mai hotărât, atitudine, în privirea predării învățământului religios în limba maghiară.

»Se zice că chestiunea a fost supusă de episcopatul român Curiei papale și e vorba ca aceasta s'o pornească pe cale diplomatică.

»E de prevăzut că în audiența sa contele Apponyi va expune Majestății Sale cum se prezintă măsura sa din punctul de vedere al Dregtului.

Situația politică.

Kossuth a capitulat?

Un ziar din Viena aduce o senzație: ministrul comerțului, d. Francisc Kossuth ar fi capitulat adoptând punctul de vedere al colegilor săi din guvern: amânarea chestiei băncii pe anul 1917 căutându-se să obțină deocamdată numai începerea plăților în numerar. Știrea, deși nu-i confirmată, face senzația zilei de azi.

Serbarea din Arad.

Mâne toate privirile vor fi ațintite asupra Aradului unde în mijlocul unei mari festivități ministrul comerțului va vorbi la statuia tatălui său. Orașul e pavoazat pretutindeni cu culorile ungurești.

Toate preparativele sunt făcute. Se așteaptă un public foarte numeros din provincie și din capitală. Din Budapesta va pleca un tren special aducând pe oaspeți la Arad. Ministrul comerțului Kossuth va sosi cu trenul de dimineața la 6 dar își va face intrarea în oraș numai la 10 ore.

Precum am arătat socialiștii au convocat deasemenea o adunare pe aceiaș oră și pe acelaș loc unde va vorbi șeful socialist Bokányi. Poliția a permis adunarea dar în alt loc spre a evita ciocniri între socialiști și kossuthiști.

Destăinuirile lui »Reichspost«.

Ziarul »Reichspost« continuă destăinuirile ce ia făcut un bărbat de stat ungar (probabil Krištoffy) asupra planului de a rezolvi criza prin chemarea lui Apponyi în fruntea guvernului.

Greutatea cea mare pentru Kossuth ar fi fost să renunțe la ministerul de comerț, din cauza nenumăratelor panamale ce a făcut acolo, și pe cari nu le poate lăsa la discreția unui viitor ministru. Pentru a scăpa de această greutate, s'ar fi decis ca Szerényi să fie numit ministru de comerț. Prin aceasta primejdia ar fi fost înlăturată căci Szerényi ca șef de secție al acestui minister este în orice caz în curent cu Kossuth. Acesta ar fi căpătat în schimb o altă slujbă de stat bine dotată și ar fi rămas șeful partidului.

»Reichspost« arată din nou perversitatea acestui plan. Se pare că aceste informații sunt exacte, căci guvernul unguresc le a desmintit zicând că »un astfel de plan n'a fost prezentat nici odată împăratului«. Dar »Reichspost« nu numai că n'a susținut că planul ar fi fost prezentat împăratului, ci a spus chiar: »Din fericire acest plan a căzut încă dela ultimul consiliu de miniștri«.

Prin urmare dacă guvernul unguresc desminte lucruri ce nu s'au spus, aceasta înseamnă că nu poate desminti ceia ce s'a spus.

Din Străinătate.

Criza dinastică în Grecia. Situația în Grecia e destul de complicată încă, prin îndepărtarea principilor din demnitățile lor și trimiterea lor în străinătate încă nu s'a putut pune capăt turburărilor.

Partidul militar și ceilalți aderenți ai lui — cari au pregătit căderea lui Teotokis — nu se vor liniști până când nu vor fi puse în practică toate reformele dorite de ei. Astfel turburărilor vor continua înainte, cu oare-cari rezerve, căci radicaliștii nu atacă direct dinastia ci învinuiesc numai pe fostul ministru-prezident, ca cauza tuturor relelor și susțin că contra moștenitorului de tron n'au nimic de observat cu toate că, după cât se svonește, ar fi mai bucuroși ca fiul acestuia — Gheorghe să urmeze pe tronul actualului rege.

E foarte penibilă situația regelui Greciei, care rămăs singur e expus dispoziției și toanelor ofițerilor nemulțămiiți, și nu ne va surprinde când desgustat de frecările interne se va hotărî, într'o bună zi, să-și dea demisia.

Principii greci petrec în Germania, la Kornberg, și se bucură de simpatia casei domnitoare și a guvernului german.

»B. Tagblatt« despre situația în Grecia.

Ziarul »B. Tageblatt« scrie că pentru toată turburarea internă și nemulțămirea corpurilor militare numai Teotokis e de vină. Mișcarea ofițerilor reformatori deși se estinde asupra întregului sistem de guvernare, totuși a fost provocată prin funcția de comandant general, o greșală comisă de Teotokis. Nemulțămirea a fost provocată prin faptul că moștenitorul de tron n'a încercat să se convingă personal despre starea lucrurilor, ci s'a mărginit la informațiile ce-i dau oficerii dimprejurul său, dând altfel anză la nașterea unei zloate care-și întrebuiința influința în favorul câtorva favoriți, desavuând prin aceasta întreg corpul ofițeresc și învâind comandantul general într'o păclă de nesimpatie.

Mișcarea din Grecia nu e pornită direct contra moștenitorului detron și nici nu are un caracter antidinastic, ci e îndreptată contra haitei de lingușitori și a clicei dela curte.

Un ofert al Angliei.

Correspondentul din Atena al unui ziar englez scrie că consulul Angliei la Atena a oferit cele 7 vase panțerate ale Marel-Britanii, cari chiar acum au intrat în apele grecești, regelui Gheorghe și familiei sale, ca pentru a preveni primejdia ce l amenință. Regele se spune însă că ar fi declarat că e hotărît mai bucuros să abdice, decât să-și scape tronul cu ajutor venit dela străini.

Ofițerii sârbi pentru prințul Gheorghe. Din Belgrad vine știrea că mișcările în interesul reabilitării prințului Gheorghe iau dimensiuni tot mai mari. Prințul a luat parte la o întrunire de ofițeri în casina militară, unde erau peste o sută de ofițeri de față. Unul dintre dânsii, căpitanul Scrb, vorbind a zis că întreg corpul ofițeresc e scârbit de tactica guvernului și dacă scupcina în decurs de două săptămâni nu va recunoaște dreptul de moștenire al prințului Gheorghe, atunci corpul ofițeresc va pune capăt acestei mizerabile politici radicale.

Regele Petru e hotărît să abdice.

Înainte de asta cu câteva zile regele Petru a dat un prânz la care au luat parte cei mai intimi prieteni ai săi și îndecursul acestuia a declarat că e hotărît să abdice de tron, fiindcă nu mai poate suporta intricile și atacurile presei. Această hotărîre a comunicat-o și cu Sergiev, fostul ambasador rus și se așteaptă numai hotărîrea țarului. După cât se svonește, însuși regele Petru ar fi sfătuit poporul să-și aleagă de rege un principe englez.

Dudás Sándor

cojocar în
Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărb-ți și femei, după modele franceze și engleze, colliere, manșoane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vânat.

Sinuciderea farmacistului Altin.

Mercuri d. a. s'a sinucis cunoscutul farmacist Anton Altin din București în niște împrejurări atât de dramatice încât întreaga capitală a fost mișcată.

Pela orele 12 și jumătate Altin a sosit la locuința sa din str. General Florescu Nr. 12. Era calm: una din acele liniști, cari prevestesc furtuna. S'a dus în camera sa, s'a desbrăcat fără a da semne de agitație, și-a pus pălăria în cui, cravata și gulerul la locul lor, într'un cuvânt nimic din purtarea sa nu trada grozavul gând care îl munea. Peste câteva minute întră servitoarea și îi zice:

— Cuconășule poțitiți la masă.

— Nu mănține.

In urmă a venit chiar dna Altin.

— De ce nu vii la masă?

Altin a izbucnit cu furie:

— Voi mă chemați pe mine la masă? Eu să vă chem pe voi, pentru că eu sunt stăpînul. Ce, dacă nu am parale, acum, credeți că aveți drept să mă umiliți. Soția sa a plecat din odaie, lăsându-l să repete mereu:

— Eu să vă chem pe voi, nu voi pe mine!

E de prisos să mai spunem că Altin n'a mîncat nimic. Peste câteva minute a chemat servitoarea:

— Adu-mi un pahar de apă.

Cînd i-s'a adus paharul cu apă, el a strigat tare, ca să-l audă toți din casă:

— Mă otrăvesc din pricina voastră, cetiți ce am scris pe zid:

Servitoarea a ieșit speriată văzîndu-l cum pune ceva în pahar, dar tot îndoindu-se că într'adevăr stăpînul ei ar voi să se omoare.

El a chemat-o:

— Mă arde, mai adu-mi un pahar!

Și a bătut unul după altul șase pahare de apă. În acest timp a sosit și dna Altin, care a început să țipe cetînd ce era scris pe perete în dreptul patului în care se culca Altin.

Fe zid se aflau următoarele rînduri, în cari durerea clocotește și se amestecă cu ironia amară:

»Izbînda ai avut-o. D-zeu să vă ajute, căci ați reușit să mă omoriți. Să vă vie altul cu vorbe bune, să trăiți și să aveți fericirea dorită».

2 Septembrie ore 12 și jum. 1909.

În acest timp otrava grozavă — strîhnina — își făcuse efectul.

Nenorocitul se svîrcolea în spasmurile morții. Peste câteva clipe a încetat din viață, înainte ca d-nii d-ri Davidovici și Bauberger — chemați în grabă — să-i poată da oarecare ajutor. Sinucigașul a mai lăsat o a doua scrisoare, adresată d-lui farmacist Valenski, împreună cu un pachet:

»În acest pachet se află lucruri fără de valoare, dar din care se va putea dovedi absoluta mea corectitudine».

O a treia scrisoare a fost lăsată studentului din farmacia pe care o avea Altin în strada Batiște Nr. 29. În această scrisoare un cuvînt se repetă mai des și mai grozav: răzbu-nă-mă!

Pricina sinuciderii bunului farmacist Altin se aprofundează, intru citva, de aceea a renunțării la viață a d-rului Nathanson. Ca și d-rul Nathanson, farmacistul Altin s'a sinucis pentru o sumă ridiculă pe care o datora. El a cerut, în diferite rînduri, atît soției cît și mamei sale, această sumă care i-a fost refuzată. În naivitatea lui își închipuia că datoria asta îl va desonora.

Dîndu-se alarma a sosit imediat la fața locului comisarul Rudolf Mavricki, șeful circ. 3, care a anunțat poliția și parchetul.

— Sigilează bine, d-le comisar, i-a zis d-na Altin, de oare ce am mai avut buclucuri de acestea și cu celalalt și vreau să fiu liniștită.

Din aceste cuvinte se poate lesne înțelege că d-na Altin a mai avut un soț, care ar fi murit iarăși în împrejurări tragice. La fața locului au mai sosit d-nii prim procuror Diaconescu, N. Pop, șeful siguranței dela poliție etc. Cadavrul a fost transportat, din ordinul parchetului, la Institutul Medico-Legal. Cu prilejul acesta s'a petrecut o scenă mișcătoare. Servitorul de laborator al lui Altin, pe cînd voiau să-i ia corpul gol, s'a repezit și, dînd pe toți la o parte, a smuls un cearceaf dintr'un pat și l-a învelit. Jalea credinciosului servitor era de nedescris. El săruta într'una mina stăpînului său, plîngînd cu hohot:

— Ce ai făcut, stăpîne, ce ai făcut!

Toți cei ce au asistat la această scenă, au rămas profund impresionati.

Prin moartea lui Altin țara noastră pierde pe unul din cei de seamă oameni de știință ai ei; iar prietenii pe unul din cei mai dragi și mai cinstiți amici. I-s'ar fi convenit alt sfîrșit bunului și neuitatului Altin.

Spovedaniile unui om de azi.

Sufletul.

Ce bizar, ce schimbător e sufletul! O dimineață de primăvară se resfringe în el ca într'un lac senin; o înserare ploioasă, de toamnă, îl tulbură, așa cum se tulbură marea cînd e furtună sau cînd cerul de plumb al zilelor de iarnă o apasă. Ca într'o oglindă veșnic

schimbătoare se oglindesc într'însul toate. În liniștea nopții, revezi-ți trecutul și uită-te cît de mult a răsunat în inima ta, cîntecul celor dimprejur. Dacă a tremurat frunza într'un vînt primăvăratec și bobita de rouă a picurat din lama ei cu sunet clar, sufletul tău a răsunat cu o tresărire de fericire. Zorile viorii, trandafirii, risipite pe cerul verde al primăverii și-au înflorit în inimă buchete de speranțe, de vînt, îți face sufletul o mare care se leagănă și rîde în soare.

Dar vara, cînd pădurile sunt pline de umbră, — o umbră luminoasă, limpede, străpunsă cu raze de aur? Răsună în tine atunci sunetele de corn pierdute cine știe unde și rostogolirea unei pietre în cine știe ce prăpastie de departe. Foșnetul uriaș al codrului, îți umple cu miros de brad întregul cer al sufletului și-ai să stai atunci o veșnicie în lumina tainică de soare, puternic ca pădurea și sonor ca o cascadă spumoasă.

Tîrziu, cînd începe toamna și soarele în amurg își împletește razele cu finul cosit, cînd se vestesc tristețile de mai tîrziu și rîndunelele-și răzesc încrucișarea, și se lasă în suflet melancolia dulce a firii. Regretele vin, ca o muștrare plină de tristeță, amintiri te copleşesc, părerile de rău te îndurează. Ai vrea să plîngi. De ce-ai vrea să plîngi în serile de toamnă, cînd livada e plină de mirosul finului cosit și cînd frunzele galbene, cad și țes cu fir de aur covoarele încă verzi ale ierbii?

Toamna se sfîrșește. Vîntul bate, prinde frunzele galbene în brațe și începe să le învîrtească în hora macabră. Vîrtejurile sfredelesc vîzduhul și scheletele de frunză sar, cu sunete de oase. Începe să plouă, seara dezolată te apasă și gîndul morții te apucă. Îți pipăi fruntea și simțiosul de desubt. Apasă-ți ochii și vei găsi două găuri. Infigeți degetul adînc în gîtlej, pipăieți coastele, mișcăți încheeturile, — și vei simți scheletul.

Cum seamănă de mult cu toate scheletele!... Nopțile sunt groaznice. Viziuni funebre te urmăresc. Și cînd te deștepti, tîrziu de tot, din visul morții, e iarnă. Lințolii albe s'au întins pretutindeni. Pomii sunt năluci. E țara unde domnește veșnica liniște a morții. În sufletul tău e liniște, — ca după un plîns nebun. E liniște și alb în sufletul tău, liniștea și albul cast, care încununează cîmpiile virginale...
Neg.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 18 Septembrie n. 1909.

— Un an temniță și 1000 de coroane este osînda la care tribunalul din Cluj a osîndit Vineri pe d. Dumitru Marcu redactorul responsabil al »Țării Noastre« pentru articolele »Ghedeonii« și »După 10 ani.«

— Boala doctorului Lueger. După o ședere de două săptămîni la Lovrana, Dr. Lueger s'a întors Mercuri la Viena. La gară a fost întâmpinat de ministrul comerțului, Dr. Weskirchner, vice-primarii Dr. Neumayer, Dr. Porzer și Hierhammer, număroși consilieri comonali și funcționari ai primăriei.

Primarul era bine dispus și părea foarte întremat.

Ieri, Joi însă pare a se fi ostenit prea mult căci a prezidat timp de patru ceasuri întrunirea deputaților creștini sociali din cameră și dietă.

După ora 1 p. m. fu lovit de o indispoziție gravă și trebui să părăsească în grabă sala de întrunire. Ajuns în anti-cameră se simți și mai rău. Nu mai fu în stare să plece singur ci a trebuit să fie transportat acasă.

Cauza aceasta a indispoziției trebuie să fie în-cordarea prea mare, mai ales că în întrunirea prezidată de Dr. Lueger au fost discuții aprinse în chestia cehilor.

Din fericire medicii declară că starea drului Lueger nu este îngrijitoare.

— Congresul studentesc din Iași. Corespondentul nostru ne telegrafiază din Iași următoarele:

Congresul studentesc de mîne, Duminecă prezintă cele mai frumoase perspective. Istoricul oraș este în așteptarea tinerilor săi oaspeți, solii unui viitor mai bun și mai luminos al neamului nostru. S'a anunțat sosirea delegaților studentimii din toate părțile locuite de români. Orașul este plin de studenți, mîne e zia întâie a congresului.

— Societatea de lectură »Andreia Șaguna« a elevilor din secțiunea teologică din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1909-10. În

ședința ținută la 29 Aug. (11 Sept.) 1909 sub presiul P. C. Sale dlui Dr. E. Roșca, director seminarial, în modul următor: președinte: Dr. Nicolae Balan, prof. sem.; vicepreședinte: Nicodim Cristea, cleric III; notar I: Ioan Evuțianu, cleric III; notar II: Ilie Paștină, cleric I; cassar: Valeriu Judele, cl. II; controlor: Vasilie Sava, cl. III; bibliotecar: George Comșa, cl. II; vicebibliotecar: Iosif Pop, cl. I; econom: Nicolae Lazar, cl. II. Membri în comisiunea literară: Georgiu Ciupe cl. III, Iosif Drăgoiu cl. III, Iosif Trifa cl. III, Ioan Budu cl. II, Victor Iacob cl. II, Grig. Vermeșan cl. II, Damaschin Ioanovici cl. I, Achil Barcianu cl. I, Vasiliu Stoicania cl. I.

— Anuarul XII al societății pentru peatru românesc a apărut în editura tipografiei Murășanu Brașov. Partea literară a anuarului cuprinde discursul dlui *Virgil Oniș*, rostit la adunarea anului trecut, o conferință a dlui *Dr. Val. Branșie* despre muzică și dansuri românești în veacurile XVI și XVII. »Rolul artei naționale« de *Aurel P. Banuțiu*, »Teatru țărănesc«, »Revistele teatrale în Germania« și »O librărie și o societate teatrală în Germania« de Horia Petra-Petrescu, în sfîrșit pagini de doliu de Dr. Iosif Blaga. Partea relativă la administrație cuprinde rapoartele și sumarele ședințelor, în sfîrșit voci de presă despre adunarea trecută și lista membrilor societății.

— Cook și Peary. Un corespondent la »Agenției Reuter« a avut o convorbire cu exploratorul Peary în Halbour, acesta și-a exprimat părerea de rău că n'a luat cu sine și pe *Barthett*, la polul Nord. De-alcum, zice exploratorul, n'avea nici un motiv ca să-și schimbe planul în care hotărîseră ca *Barthett* să se întorcă îndată ce ajunge la gradul 88 de latitudine. Peary își închipuia că mărtur. a tovarășilor săi și însemnările lui vor fi destulă dovadă că el a trecut 83o latitudine, iar mărturia celor doi eschimoși și a negrului, pentru a adev. ri că a atins polul, Peary susține încă, că Cook n'a atins polul Nord și spune că — în August trecut — la întoarcerea sa, s'a întîlnit cu un om care ia spus că știe de chiar Cook, că a fost la pol însoțit de doi eschimoși, cari se află în Etha. Peary n'avea cunoștințe despre expediția lui Cook și a căutat pe cei doi eschimoși ca să-l lămurească asupra celor spuse de compatriotul lor. Aceștia i-au spus că Cook n'a făcut — peste marginea uscatului — spre gheturile dela pol decât un drum de două zile, pe urmă s'a întors. Peary a conchis în sfîrșit că și în această ultimă expediție a înaintat de aceeași claritate ca și'n celelalte, cari nici una nu i-au fost contestate. Lumea a început să se îndoiască de afirmația lui Cook, că ar fi urcat muntele Mac-Kinley.

— Din închisoarea Seghedinului. — »Gazeta« scrie următoarele: Dela prietenul nostru Ioan Spuderca, care și petrece zilele între zăbrelele temniței am primit un răvaș mai lung, în care ne descrie în mod duios primele impresiuni între zidurile temniței de stat. Intre altele ne scrie, că sosind în pace la Seghedin și Intrând în temniță a fost primit cu brațele deschise de ceilalți frați de suferință. Primul, care l-a salutat și l-a introdus în »tainele« închisoarei a fost prietenul Silvestru Moldovan dela »Foia Poporului« din Sibiu. L'au salutat apoi pe rînd »agitatorii« Cornel Popoviciu, Amos Tulea, învățătorul N. Vereșmorteau și părintele Hlinka, nestorul întemnițaților din închisoarea Seghedinului.

— La gimnaziul din Blaj sunt înscriși pe anul școl. 1906-10, 508 studenți ordinari. Mai mulți sunt în gimnaziul superior. Nu toți câți au voit să fie înscriși elevi ordinari au avut loc, mulți au fost respinși. În 6-10 au fost examenele de maturitate în scris, la care au luat parte 5 elevi. În 13 l. c. s'a ținut examenul verbal de corigență și întregitor pentru elevii dela gimnaziul din Blaj și Năsăud, fiind de față inspectorul suprem Kuncz Elek. Cu totul au fost 24 de elevi. Dintre aceștia 5 au făcut examen din toate obiectele, 2 de întregire din limba grecească, iar 14 examen de corigență. Rezultatul: 1. matur cu bine, 2 relegați pe 3 luni din

câte un studiu, iar ceilalți au trecut cu îndestulitor. În internatul Vancean p. păieți sunt primii 136 gimnaziști. Numărul suplicațiilor a fost peste 220.

— **O mitralieză furată.** Dezertorul din armata franceză, Dechamp, despre care se susținea că ar fi furat un model de mitralieză, a dat semne despre sine. Într-o scrisoare adresată tatălui său neagă cu totul furtul mitralezei și spune că a plecat ca simplu dezertor și s'a refugiat la iubita sa în Toul. Cetind însă în ziare știrile lăsite despre dânsul, a fugit în străinătate unde trăiește ca geometru.

— **Vânătoare de tigri în Marsilia.** O întâmplare foarte puțin banală a băgat groaza în marsillezi, într-una din zilele trecute. Marția trecută, se imbarca pe un vapor o tigresă regală, când, un cal, speriat de apropierea fiarei, lovi în cușcă cu căpița și sfărâmă zăbrelele. Tigresa ieși afară și se repezi în oameni. Un lucrător fu rănit, un câine ucis.

O adevărată vânătoare de tigri începu; jandarmii marinei, agenții poliției și numeroși particulari, înarmați cu puști porniră în căutarea fiarei. Dar, a fost peste puțină s'o găsească. Se crede că animalul s'a ascuns printre pietrele din port. Toată Marsilia e emoționată. Măsuri mari s'au luat pentru izolarea completă a părții orașului, unde s'a refugiat tigresa. Publicul e oprit să se apropie de această zonă, păzită cu armele. Spre seară, gardienii unei managerii au aruncat pe stradă carne, ca să atragă sălbăticiunea. Prefectul dela Bouches-du-Rhone s'a dus la fața locului, ca să se asigure că toate măsurile au fost luate. Toți vânătorii din împrejurime s'au dus în Marsilia. Până în momentul când ni-se trimite din Paris această noutate, nu se știe încă unde e ascunsă tigresa. Tot orașul e emoționat, de par' că ar fi năvălit tătarii iar.

— **Reconstituție istorică în America.** Locuitorii din New-York vor asista în curând la o interesantă reconstituție istorică. Va fi sosirea în baia New-Yorkului a lui Hudson, descoperitorul fluviului cu același nume. Se va face o reproducție fidelă a corăbiei sale, cu personalul îmbrăcat în costumele epocii. Ea va defila între escadrelle americane, franceze, olandeze și engleze, trimise înadins, reunite în baia din New-York ca să serbeze tri-centenarul.

Intre alte atracțiuni se proiectează o iluminatie feerică a tuturor înălțimilor cari domină Hudson-ul, dela New-York la Albany, pe o lungime de 200 kilometri. Insuși președintele Statelor-unite, d. Taft, va aprinde șirul de lumini, apăsând pe un buton, pus în legătură cu firul electric.

— **Un furt de 25.000 coroane.** La posta centrală din Budapesta a dispărut fără să se știe unde și cum o scrisoare recomandată în valoare de 25.000 coroane. Scrisoarea a trimis-o o bancă din Unio „Societății maghiare de economii” din Budapesta și conținea cupoane de hârtii de valoare. Cu toate că e aproape sigur că banii au dispărut din centrală, poliția n'a putut până acum nimic descoperi, căci abia după două săptămâni s'a dat de urma furtului, când numita bancă a reclamat scrisoarea.

— **Cel mai bun loc de târguiești de parfumi, săpunuri, peni de dinți, prafuri de dinți, ape de gură, prafuri pentru dame, Crème de obraji, cosmeticiuri, spongii și instrumente de gumă. Toffelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui Burger Frigyes cu firma: «la un corn» în Kolozsvár.**

— **O fată patricidă.** În comuna Serbi din cott. Hnedoarei s'a găsit un om cu capul zdrobit pe malul unui părau. Jandarmeria a aflat ncigașul în persoana fetei asasinatului. Aceasta în decursul interogatorului ce i-sa luat a mărturisit că a omorât pe tatăl său care se dase la beție, ca nu cumva să-și prade întreagă averea și pe urmă să ajungă pe drumuri. În ziua faptei încă a venit acasă beat și a luat-o la bătaie — pe urmă a plecat de acasă. Atunci sălbatica fată luând cu ea o bardă a plecat în căutarea tatălui său și găsiudu-l căzut în marginea unui părau, intrată la tot lovit cu barda în cap, până la făcut una cu pământul.

— **Marinar, muzicant și... modest.** E cunoscută mania oamenilor cari fac muzică de a crede că e mare lucru de capul lor. Pretutindeni, chiar în Ardeal, la noi — vei întâlni oameni cari, dacă știu des-cifra note pe un portativ, își fac o mustră gravă, de

par'că și-au revărsat serafimii și cheruvimii binecuvântarea pe capul lor. Sunt însă muzicanți de mare valoare, cari își fac din arta cîntecului un refugiu al orelor de muncă. De pildă, marele compozitor rus, Rinsky-Korsakoff, pe care toată lumea, în frunte cu Parisul, l-a aplaudat, — era ofițer de marină, care făcea muzică în orele libere. El era atît de simplu, atît de modest, — încît, în ziua cînd a fost numit profesor la conservatorul din Petersburg, a frecventat cursurile colegului său Johansen, ca să repete cu elevii, cursurile de armonie și contrapunt.

Și cînd te gîndești că pe vremea aceea, el compusese deja celebrele opere An'ar și Ivan-cel-cu-mplit (Pskovitan) reprezentată cu atîta succes vara aceasta, la Paris...

— **Un om norocos.** Ieri dimineață, Marți — ne scrie corespondentul nostru din Paris — un călător cobora în gara de Lyon, dintr'un tren care venea din Italia. Avea fața energică, ochi mari, Impezi, și o mustață mare, ca a vechilor gali.

Numitul călător se opri o clipă pe peron, apoi se îndreptă spre biroul de schimb al gării. Răscolindu-și buzunarele, călătorul scotea mereu, din pardesiu, din haină, din vestă, din pantaloni, — bilete de bancă străine, lire, monede de argint etc. Să nu credeți că e vorba de vr'un spărgător care a făcut ocolul pământului și vine acum cu buzunarele încărcate de bani, din toate colțurile lumii.

Nu, călătorul îngreunat de sarcina banilor, era cel mai popular om de azi, al Franței, era cel aplaudat la Sangatte, la Calais, la Londra, la Paris și la Reims, era Blériot, care venea din Brescia și din alte părți. Ilustrul aviator a vîndut monoplanul la numeroși sportivi străini. Și, cum își face un foarte practic obicei de a lua înainte o jumătate din prețul obiectului comandat, — portofelul său e bine împodobit.

Iată de ce, ieri dimineață, norocosul Blériot avea buzunarele pline de parale.

— **Pălăriile cucoanelor.** Nu numai la teatru pot jena pălăriile de femei, ci și aiurea. Un ziar din Berna povestește pătania unor turști, în faimoasele strămători din Meiringen (Oberland). Pe cînd străbăteau aceste strămători, deodată caravana se opri în loc. Nimeni nu știa ce se întîmplase. Cîteva minute în urmă, s'a dovedit că pricina opririi erau aripele unei pălării de cocoană, cari se înfipseră în stînci, acolo unde era trecătoarea mai îngustă, cu mare greutate a fost scăpată biata doamnă de pălăria ei, și caravana putu să treacă. Ziarul bemez cere ca de aci înainte, la orice intrare în trecători să se pună un carton cu inscripția:

»Doamnele cu pălărie nu sunt admise să între aici.

Felurimi.

Telefon cu lumea cealaltă. În inima Londrei, la Norfolk-street, se va deschide în curând o prăvălie, un birou, unde, pentru 75 de bani, orișicine poate sta de vorbă cu morții săi dragi.

Acest birou se numește »Biroul lui Iuliei«, și e fondat de cunoscutul luptător pentru pace, Stead. Ca să poți comunica cu morții, trebuie să fii spiritist convins, căci scepticii nu sunt admiși acolo. Comunicațiunile sunt asigurate, — pretind stiritiștii — cu mult mai multă iuteală decît lumestile convorbiri telefonice...

Asta nu e greu de crezut.

Economie.

În Sălște (lângă Sibiu) se va ține târgul de vite în zilele obicinuite, Luni și Marți, în 4 și 5 Octomvrie, iar târgul de mărfuri Joi în 7 Octomvrie a. c. st. n.

Piața de bucate din Aradul-nou.

16 Septemvrie 1909.

S'a vîndut azi:

grâu 1500 mm.	13'—13.30
cucuruz 200 mm.	7.10—7.20
orz 100 mm.	6.70—6.80
ovăș 300 mm.	6.80—6.90
secară 300 mm.	8.90—9'—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

BIBLIOGRAFII.

Sumarul numărului de mâine din »Nouă revistă română« de sub direcțiunea dlui C. Rădulescu Motru, este: Noutăți: Războiul pentru limbă și cultură din Ungaria. Revista revistelor. — Politică: C. Rădulescu Motru, Ultimele anulări dela Ministerul de Instrucție Publică. — Psihologie: Dr. I. Dușcian, Ateul în fața morții. — Științe sociale: N. Zaharia, Sinuciderea. — Literatură: Anatole France, Din grădina lui Epicur. Ioan Adam, Prin vremuri (urmare și fine). I. Chirulanov, Uitarea. — Note și discuțiuni: Ionel Joldea Rădulescu, Iarăși portul nostru național. Redacția și administrația: București, B.dul Ferdinand Nr. 55. Abonamentul pe un an 10 l. 25 bani exemplarul. Număr de probă la cere e.

Un ghid unguresc pentru orașul și ținutul Aradului a apărut cu titlul »Arad és Vidéke« de profesorul Lejtényi Sándor în editura librăriei Klein Mór din Arad (preț 1 coroană). Dacă de data asta ne abatem dela obiceiul nostru de a nu anunța cărți ungurești, o facem pentru că, regretând lipsa unui ghid românesc, acest ghid unguresc e totuși merit să facă bune servicii românilor cari vizitează părțile noastre. Cărțica cu numeroase ilustrații are și o hartă a orașului Arad.

A apărut »Luceafărul« Nr. 18 cu următorul Sumar: D. Anghel și St. O. Iosif, Balada lui Bucur (poezie). I. Paul, Nevasta beșivului. T. Murășan, Șoapte (poezie). V. Stoica, Gîndul (după Hafis) (poezie). Z. Bărsan, Mărul. Dramă în 2 acte. Stefan Braborescu, Cele două porumbițe Ioan Agărbiceanu, Părintele Vart. Bogdan. Vasile Stoica, Și-o să pornesc (poezie). Oct. C. Tăslăuanu, Arta în România. Dări de seamă: Gheorghe Panu, Amintiri dela Junimea (G. Bogdan-Daică). Cronică: † Dr. I. T. Mera. Cartea de aur. Înființarea »societății scriitorilor români«. Știri. — Poșta Redacției. Instrucțiuni: Cula din Pojogeni-Gorj. Cula din Groșera-Gorj. Troiță din Prahova. Troiță din Vâlcea. Planurile d lui G. Lupu. Compoziție originală după ouă încondeiate aplicată la ceramică de d-șoara M. Panaitescu. Casa și poarta lui Mogoș, în comuna Ciauru Gorj. Fațada casei lui Mogoș.

Poșta Redacției.

Caransebeș Nu am primit anunțul din chestiune. Vă rugăm deci a ni-l trimite încă odată.

Poșta administrației.

Un student, Brașov. 12 cor. aveți de plătit.
D. Nanu, Vatra Dornei. Am primit 12 cor. abonament până la finea anului 1909.
C. Popescu, Pauliș. Am primit 12 cor. abonament până la finea anului 1909.
A Țăran, Totvărădia. Am primit 29 cor. abonament până la finea anului curent.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons

Se află în toate farmaciile.

Copiii nutriți cu sticla se fac rumeni și plin la obraji, dacă primesc

„Emulsiunea Scott.”

Medicamentul acesta prin substanțele sale nutritoare și ușor de mistuit, delătură repede orice scăzământ al nutremântului.

Emulsiunea Scott

e iubită pentru gustul ei de cremă.

E foarte bun contra scăderii și slăbirii puterilor din orice cauză ar proveni aceasta.

Emulsiunea Scott e cea mai veritabilă.

O sticlă originală 2 cor. 50 fil.

De vânzare în toate farmaciile.

„ȘOIMUL“
 Institut de credit și economii societate pe
 acții în Murăș-Uioara.

Concurs

pentru ocuparea postului de **comptabil**
 la nou înființatul institut de credit și de
 economii „ȘOIMUL”, societ. pe acții în
 Marosujvár, să deschide prin aceasta concurs
 cu termen până la 30 Septembrie a. c.

Ceice voiesc a ocupa acest post, pentru
 care în anul prim să stabilește un salariu de
 cor. 2000 și tantiema statutară, au să dovedească :

- a) că au absolvat vre-o școală comercială
 medie sau superioară ;
- b) că au praxă în afaceri de bancă ;
- c) că posed în vorbire și scriere cel puțin
 limba română și maghiară.

După praxă de un an, având purtare
 bună și dovedind aptitudini corespunzătoare,
 cel ales va putea fi numit definitiv, când
 apoi să va sistemiza din nou salariul, gra-
 dațiile și banii de cuartir.

Cererile instruite cu cele de lipsă au să
 fie înaintate subscrișului în Orăștie-Szászváros.
 Orăștie, în 10 Septembrie 1909.

N. Vlad

farmacist, președintele direcțiunii Inst. de credit și
 economii „Șoimul” societate pe acții, Marosujvár.

Anunț.

În comitatul Aradului sunt de dat în
 arândă 800 jughăre de pământ, pășune.
 Din care 300 jughăre sunt foarte aco-
 modate pentru birici și 500 jughăre pentru oi.
 Doritorii de a-l arândă să se adreseze la
 Administrația ziarului „Tribuna” Arad.

Vin veritabil de Pauliș

cam 80 de hectolitre, vin vechiu alb și roșu,
 din vii proprie, se află spre vânzare la
 Emilia Giuchici, în Lipova (Lippa în
 cott. Timișorii) Uri-utca.

Anunț.

**Pământ arător pentru 30 de familii
 e de dat spre folosință, cu câștig de
 jumătate (în parte). Fiecare arândăș poate
 să-și zidească și locuința din văiug. Se poate
 lua în folosință pe 1—2 ani de probă și
 și pe 10—15 ani.**

Doritorii de a lua în folosință acest pământ
 să se adreseze pentru informațiuni la
 Administrația ziarului „Tribuna” în Arad,
 strada Deák Ferencz 20.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea
 de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armo-
 nioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer
 bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată
 ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare.
 Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul in-
 te cu deosebire — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai
 adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât
 cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este
 egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.
 Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sire stă-
 tătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut
 — ca și spre turnarea toace de mot al. Preșuri-ourant ilustrate gratis.

ÎNȘTIINȚARE.

Am onoare a înștiința on. public, că am
 luat în primire fostul hotel „La Steaua
 de Aur” din str. Boczkó și în viitor
 va purta numirea de firmă :

„Hotel la podul de fier“.

Ori-ce serviciu se va face sub îngri-
 jirea mea personală.

Odăi curate de nou renovate se pot
 căpăta cu prețul de 60 cr.

În restaurant, tot deauna se află mân-
 cări și beuturi curate și gustoase
 precum și Koser.

Cerând binevoitorul sprijin a onor.
 public român semnez, cu stimă :

Czitrom Janka,
 proprietara hotelului cu restaurant
 „La podul de fier“.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alui
 ANTONIU NOVOTNY - TIMIȘOARA - FABRIC.**

Noutate!

Noutate!

Pălării.

Pălării de catifea pentru preoții rom. gr. or.
 de calitate fină, ușoare și lucrate foarte frumos. Pentru
 toamnă și iarnă sunt destul de călduroase și foarte aco-
 modate. Prețul de bucată : 10 cor. ; I-a calitate 12 cor.

Surprize mari

pentru domnii cari până acum n'au văzut pălării de aceasta speție.

Comande din provincă se primesc până la finea luni Septem-
 vrie pe lângă o anticipație de 5 cor. și e a nota dacă se po-
 tește cu brodurile late, sau de forma cunoscută înalte și tari.

Unicul depozit al lui

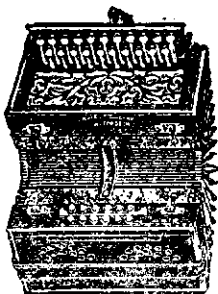
CAROL NIEDERMAYER, pălărier în Sibiu (Nagyszeben)
 Strada Cisnădiei Nr. 33.

STEHLIK LAJOS

atelier de violine și harmonice.

Budapesta VIII., József-körut nr. 71.

Recomand bogatul meu magazin de produse proprii:
 violine de concert și surdine fabricate. Atelier de
 reparat și transformat tot felul de violine vechi.

Harmonice

- cu 2 rânduri de tonuri și 2 registre 8 cor.
- cu tonuri duble și 3 registre 9 cor.
- cu 3 rânduri și 4 registre 12 cor.
- Harmonice vieneză cu tonuri duble și 4 tonuri
 de bas prețul 22 cor.
- Harmonice cu 2 rânduri de tonuri cu 19 clape
 și 4 registre 30 cor.

Violine

- de școală cu arc dela 8—15 cor.
- Violine de concert cu arc dela 15—200 cor.

Moară nouă cu vapor în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public
 din loc și provincă, că am înființat o

moară nouă cu vapor

organizată cu totul în stil modern, carea e in-
 stalată în casa mea proprie din str. Lemnului
 (Fa-utca) Nro. 1. (Lângă măjăriile din
 Buza-tér și cea a orașului).

Cu moara aceasta voiesc a servi on. public,
 cele mai vitale interese, ca să capete făină de
 cea mai bună calitate, având în deosebită îngri-
 jire pentru ca

făină de pâne

să fie de cea mai bună și cea mai nutritoare
 calitate.

Primesc spre măcinare : grâu, secară,
 cucuruz, orz, etc. pe lângă cel mai prompt și
 conștiențios serviciu.

Recomandându-mă în bunăvoitoarea părținare
 a on. public rămân

cu deosebită stimă :

Saeckl W. Antal,
 proprietarul morii cu vapor
 Arad, Fa-utca 1.

Voiești

să fi servit bine și pe plac, apoi paseri canari, papagai vorbitori, petroșeli, pești de aur, porumbi, găini de soia, păsuni, iepuri, câni de vânat și de lux, pisice de Angora, mămuțe imblânzite, colivii etc. aparate brute, să alegi și să cumperi numai dela vânzătorii de paseri de aici, care de 10 ani se bucură de cel mai bun renume. Dacă le ai toate aceste, apoi și cel mai bun nutremânt pentru paseri iarăși numai dela mine să-l cumperi. Numai în depoul principal: **Zagreb, Mircovič, Marije Valerije ulica 10.** (Odaie separată pentru paseri cântărețe).

Eu vând numai exemplare și mărfuri de prima calitate, mărfuri slabe și de puțin preț nici nu țin.

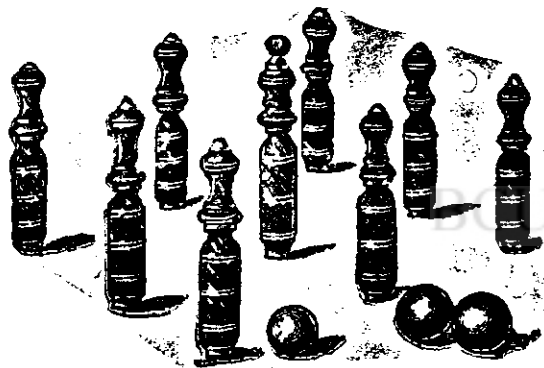
Premlat la Amsterdam, la Viena de două ori, Bruzela, Londra, Marsilia, Paris, Zagreb.

1000 epistole de recunoștință, precum și multe alte diplome. Expediez cu poșta garantând pentru marfă vie.

Trebitscher Sándor

strungar

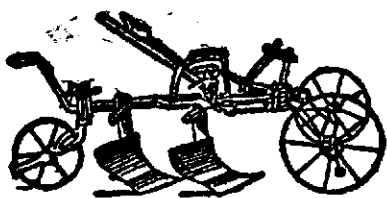
— PANC SOVA, Gizella-utca —
vis-à-vis de hotelul KONTOLOVITS.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare toffelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Serviciu prompt. Obiecte admirabile.
— Prețuri ieftine. —

Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de mașini și pluguri, atelier de zidărie și lăcătușerie

Oradea-mare — Nagyvárad
Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru mașini, după desen sau lucrări de fier strugărit și lucrări oblite.

Pluguri sistem Sack, toffelul de lucrări de lăcătușerie și — pentru zidiri. —

Atelier model de măsurie propriu.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product higienic pentru curățirea părului și înfrumșetarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Ianer“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrejurile și e cu totul nesticăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer“ esență pentru păr Excelență pentru înlăturarea mătreaței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Ianer“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exclusă. La comanda să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane.

„Ianer“ apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băi, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

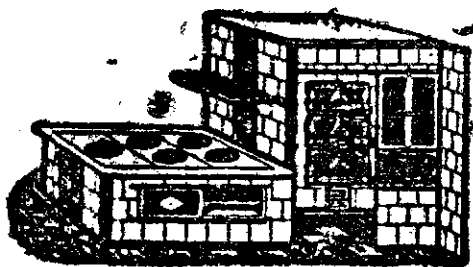
Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárvaros Fő-ut 70.

HARMATI EMIL
NAGYVÁRAD
Rózsa-u. 4 (Casa proprie).

Atelier de lăcătușerie și tescuit, fierărie etc

Pregătește tot felul de lucrări cu fier pentru zidiri și lucrări de lăcătușerie și anume: ventilatoare patentate la ferestri, închizători, parasoale, porți cu gratii patentate ce se pot constrânge și întoarce în laturi, șaluzine de scândurișă sist. Esslingen, șaluzine de oțel și de pânză, pregătitor specialist de vetre de fier, vâlăle pentru adăpatul porcilor și a

vite-
lor,
apa-
duct și
lucrări
de in-

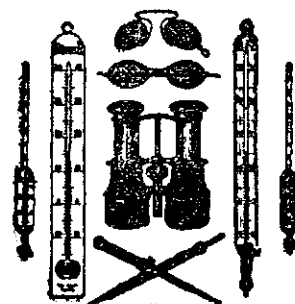
stalație electrică.

Nrul telef. 355.

PETRY ÁRPÁD

orologier și mehanic

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi ut 3.

Recomandă atelierul său bogat de orologe, instrumente optice și de fotografiat; ține în magazin cele mai bune orologe, ochelari, ochilane, termometre, barometre, gradator medical pentru căldură și ferbințală, gradator

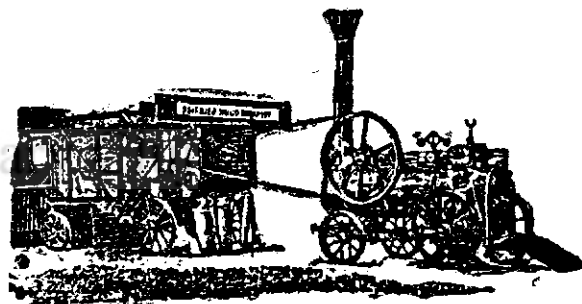
— pentru spirit și aier, — precum și tot felul de articlii pentru fotografiat și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de branșa aceasta cu prețuri ieftine pe 1. garanță.

DEBRECZENI LAJOS

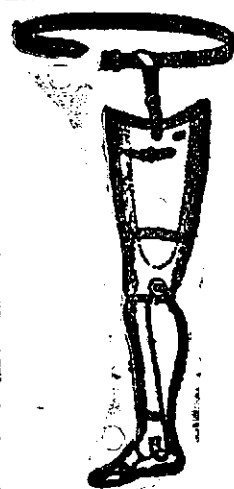
reparator de mașini

Oradea-mare — Nagyvárad

— Kolozsvári ut 29/43. —

Primește repararea tehnică a orice soi de mașini economice, motoare mánate cu aburi, gaz, petrolu, benzín, oleiu brut, motoare absorbitoare de gaz, precum și aranjamentul de mori cu prețuri ieftine și pe lângă condițiuni de plătere favorabile.

Pentru ceice pătímesc de surpătură.

Cele mai bune și mai perfecte bandage, legătoare pentru pán-tece, pentru pantaloni și pentru perioade, ciorapi de gumă pentru cărcei, mașini de propiit și umblat, de corsete, specialitate, picioare artificiale, suspensorii, precum și tot felul de revizite igienice după măsură, pe lângă garanță să dot comandă la fabricantu specialist

● **BIRÓ ALBERT** ●

fabricant de legătoare medicale

SZATMÁR, Deák-tér Nr. 7.
(în curtea casei Halmi).

Magazin mare de irigatori și articlii pentru moașe. —

Specialitate de gumă franceză și americană. — Local de probă separat. — Comandele din provincia se efectuează pe lângă discreditaune.

Cafea

proaspăt prăjită de
mai multe ori la zi,
scutită de mirosuri ne-
plăcute, se capătă numai
la imp. de cafea și thea

„Atlantica”

Mașini prăjitoare de cafea aranjate pe motoare
electrice se pot privi în vitrina boltei din

Arad, Andrásy-tér 20 (Palatul Fischer Eliz).

— Telefon pentru oraș și comitat Nro 609. —

Telefon 649.

Telefon 649.

Magazin industrial de Ardeal și Bacica, a lui Reich B. Károly Fia és Tsa Arad.

Fabricate proprii de tot felul de ștreanguri și
palamare precum: șpogot resucit pentru în-
șirarea tutunului, ștreanguri la hamuri,
câpestre, sfoare pentru uscarea rufelor,
tot soiul de șpogoate și ațe, și cele mai bune

ponevi impenetrabile,
(pentru șătrii, prin cari nu stăbate ploaia sau apa),
ponevi de pânză de cânepă, pentru acope-
rirea mașinilor de trierat, a stogurilor, carălor, și
pentru folosire la cernerea și vânturarea bucatelor,

Saci pentru bucate,
pregătiți de pânzari din cânepă de in și urzică.
Saltele de pat. Tot felul de **fuoare** de
cânepă pentru ștrengari; de tot fine pentru
femei de tors. — Ațe de cânepă, pânze fine, și
mai aspre pentru saci. Procovițe pentru cai.

Mai bune articole cu prețuri ieftine se capătă la

== Erdélyi és bacsikai ipararu raktar ==

Reich B. Károly Fia és Tsa Arad, Andrásy-tér Nr. 6. Casa Verbos.

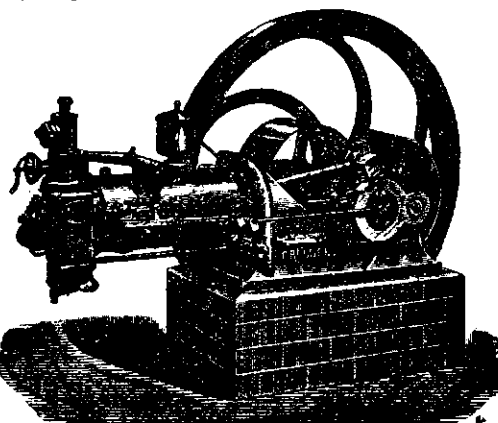
Telefon 649.

Telefon 649.

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14.

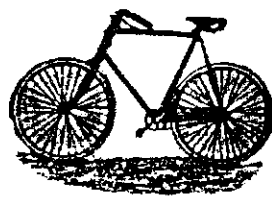
Recomandă motoare
mânate cu uleiu brut,
benzlu și cu gaz de
prima calitate, precum
și orice articole tehnice
uleiuri, Instrumente
și mașini. Primește in-
stalație de m. și pentru
măcinat. — Atelier de re-
parat propriu

Catalog de prețuri se tri-
mite gratuit și francoat

Bicicliștii nu mai sunt siliți a-și procura **biciclete** ori unele
părți de biciclete din Viena sau Germania, pentru că în urma legătu-
rilor favorabile ce am, sunt în stare a ținea cu prețurile de concurență

1 buc. **bicicletă americană**, ajustată complet, cu
scutitor de tină, cu semnal dublu, model 1909, francoată la oricare
stațiune din Ungaria — Cor. 96.— La comenzi se vor plăti 16 Cor.
ca anticipație, restul prin rambursă.

Bicicleta de sus, cu roți ce se învârtesc liber verit. americ. „NEW-
REPARTURE” sau „TORPEDO” cu oprit. dindărăt mai mult cu C. 15.—

1 buc. manta pentru bicicliști C. 4.60
1 buc. manta de munte pentru bicie.
cu căptușală groasă „ 8.50
1 buc. pompă bună pentru biciclete „ 2.60
1 buc. pedale fine „ 4.20
1 buc. șea cu arc „ 4.50
Nichelarea și smălțuirea unei biciclete „ 20.—

Toate părțile de biciclete trebuincioase se află în depozit și se vând cu prețuri foarte
moderate. Nenumărate epistole de recunoștință! Cumpărătorilor necunoscuți le ex-
pediez numai cu rambursă, dreptaceea articlii necorăspunzătorii se primesc îndărăt
și la dorință restituiesc suma plătită. Comisiunile sumei totale a facturilor de 30 cor.
ajunse ori întrecute se expediază francoate. — Pentru toate mărfurile garantez-

Depozitul fabricii de mașini **Ladányi Izsó, Timișoara-Cetate**
de cusut din Timișoara a lui
Zápolygasse 1, în edificiul seminarului rom. cat. Telefon 577. F L'ALE: Timișoara.
Fabric, strada principală 26, vis-à-vis de far uacia Jahner. Telefon 987.

Succesorul lui **DERNER GYÖRGY**

ROTH JÁNOS

BRAȘOV—Brassó, Felső-uj utca 28.

Se recomandă ca lăcătar—mașinist, întreprinzător în
toate afacerile de lăcătarie la cdiinici și alte întreprinderi.
Pregătește pieptene pentru pieptenarea lânii și a caierelor,
precum și toate mașinăriile pentru torsul și dăpănatul
lânii. Mai deparie reparaază mașinerii de moară și le
— — — ajustează cu elopotele electrice. — — —

Organizație solidă, promptă și pe lângă prețuri moderate.

Bányik István

croitor de haine bărbătești, curățitor chemic de
haine și atelier de reparat

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros) Szerb-utca 9.

Primește curățirea de haine, reparări și straformări
pe lângă serviciu conștiințios și prețuri ieftine.

Căleatul unui rînd de haine 1 cor. 20 fil.,
curățirea și căleatul unui rînd de haine 2 Cor.

Arag atențiunea asupra institutului cu deosebire a on. otelieri,
pentru că oaspeții lor călători numai aici vor fi serviți mai bine.

Straform și schimb haine civile, preoțești și uni-
forme militare cu prețurile cele mai moderate. Coman-
dele din provincie se execută foarte grabule.

Institutul de curățire chimică din Mehala
în casa proprie emulează în toată privința.

Mogyoróssy Sándor

sculptor acad. și pietrar

GYULA

Köröspart-utca 20.

Pregătește monu-
mente mormântale
din marmoră, cripte
table comemorative, stâlpi
comemorativi, altare, sin-
voane, sculptură monu-
mentală și ornamentală

și orice lucrări de bransa aceasta. — Planuri și prospecte pregătește gratis.

BASĂ SIGURĂ

AROMĂ RECUNOȘTIȚĂ
PROASPĂTĂ RECREATOARE
ESPERTILOR

SISTEM BOUQUET MARGELE
FRANȚES MINUNAT ESCELENT
TRADITIONAL MĂRUNT

MANIPULARE ÎNGRĂȘINĂRI
DE CONȘTIENȚĂ
SPECIALIZATE ȘI OALBE MARE

VII PROPRII
DE MODEL

Dipl. de onoare Lovrin 1902. Medalia de aur Timișoara 1891.
SZUBOTHA SANDOR
pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericești.
Intemeiat la 1883 Telefon pentru comit. și oraș 498.
Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE
in colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a pro-
timei cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru
biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue
- sau altfel de ajusturi bisericești -
tot astfel marele său asortiment pentru materiale
- necesare la formarea ajustărilor bisericești. -

Pentru liferările mele iau răspunderea.

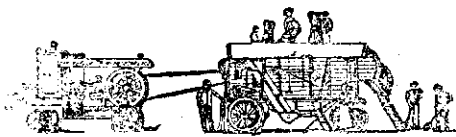
- Servesc bucuros cu catalog ilustrat. -

Neugebauer Antal primul atelier de mașini agronomice
și turnătorie de aramă.

Fundată la anul 1858. **SZOLNOK** Casa proprie și fabrică Tiszapart.

Pregătește: cazane cu aburi pentru mori nouă, dulapuri noi rezistibile focului, dulapuri
pentru fum, hornuri de fier, bsenuri și valăle, osii pentru mașini etc. și tot felul de vărsări
de aramă și fier după desemn, măsură și muștră.

Pluguri de fier cu unu și două pantere brevetul cel mai nou, mașini
de sămănat cu rinduri cu și fără păreche, greble pentru adunatul fânului,
umplătoare și tăietoare de fân, mașini pentru săpat, mașini se-
cerătoare, grape. Motoare cu benzin, petroleu, gaz și olei brut
sistemul cel mai nou, gradatoare și țevi de cazane. Mașini folosite se
pot schimba. Instrumente economice. Instrumente pentru manipularea

vinului și a. presse, zdrobitoare de struguri, stropitoare etc. și articole pentru lăptărie. — Fântâni cu pompe
și tulumbe, precum și burdufuri de cânepă și gomă. — Orice reparațiuni și transformări se efectuează ieftin.

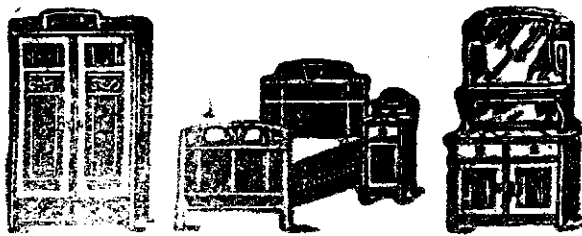
Nou! Atrag atențiunea proprietarilor de mori, fabrici de spirt, ferestăe, proprietarilor de pământ, mașine
și orice soi de motoare asupra celor mai noi **Nou!**

3 mașini sfredelitoare

construite și pregătite de mine, cari întrec orice alte mașini sfredelitoare. — Sfredelitoarele acestea se pot folosi la
mașini de orice mărime și lungime, la locomobile și motoare-pompe și la orice osii roase, precum și la apa-
ducte deodată și așa cu cea mai mare siguranță se poate sfredeli, oriunde în moară sau alt loc, **dela 100 mm.,**
până la 1500 mm., fără ca sulul de sfredelit să se desfacă, iar avantajul principal e, că mașina fiind fă-
cută din oțel și oțel vărsat, este ușoară. — Sfredelituri cu mașina ori-unde la fața locului.

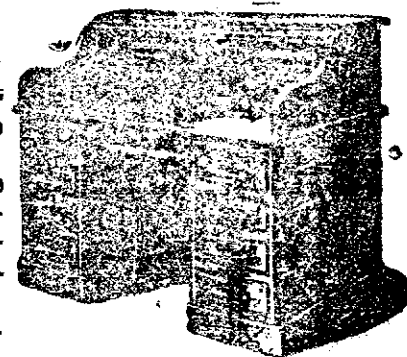
La reparații, adoptări etc. nu vă uitați de
Geamurile duble de reformă ale lui Mayr.

Brevet unguresc nr. 37857, foarte potrivite și ieftine de
toată lumea. Sunt cele mai simple, bune și ieftine (A nu să
confundă cu ghișeurile!) și sunt brevete în toate în statele
mari. Lucrări de construcție de tot felul. Instalații și aran-
geamente de localuri, magazine, școli și biserici.

Siugurul pro-
ducător al
geamurilor -
duble de re-
:: :: formă. Brevet unguresc numărul 37857. :: ::

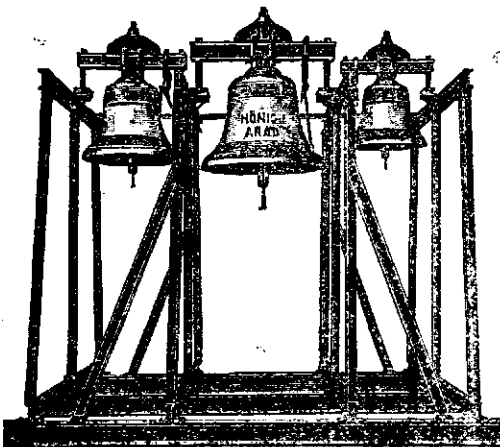
- VICTOR KREMER -
tâmplărie cu uzină de aburi.
SIBIU (Hermanstadt, Nagyszeben).

Frideric Hönig turnătorie, fabrică de
clopote și metal, aran-
jată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28. Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai fa-
vorable condiții de plătire — recomandă clopotele sale
cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul
că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași
tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30%
la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer
ce se pot învăț și postamente de fer, prin a căror între-
buințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai
mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Re-
comandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană
de fer, ce se poate învăț cum și turnarea din nou a clo-
potelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe
lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la
dorință se trimite gratis.

Ercule

nu poate să fie tot
omul. Dar, dacă ci-
neva se simte tot
slab, tot obosit
și ostenit, îi dor
membrile, e fără
voie, cu un cuvânt
obosit trușete și
sufletește, aceluia
i-se dă ocaziune să
cunoască renumitul
mod de vindecare,
cu ajutorul cărui
puterea corporală
și spirituală, sănă-
tatea și o poate re-
câștiga deplin. Ex-
plicații în privința
aceasta se află în
cartea «A Modern
Villamos Gyógy-
módról». Dacă ci-
neva nu poate merge
personal, s'o ceară

prin o corespondență și, dacă se va provoca la
ziarul nostru, o primește într'un exemplar gra-
tuit și francat, în plic închis, iar dacă va merge
personal, modul acesta nou de vindecare i-se va
arăta gratuit. Exemplar deosebit pentru bărbați și
femei.

Laboratorul medical Electro-Vitalizer
Budapesta, IV. Károly-körút 2, félem. 51.

Cupon pentru carte gratuită.

LABORATORUL
MEDICAL — „ELEKTRO-VITALIZER”
Budapesta, IV. Károly-körút 2, félem. 51.

Rog a-mi trimite gratuit și francat în plic opul
»A modern villamos gyógymódról»
pentru { bărbați. (Cele de prisos
femei. să se steargă).

Numele _____

Adresa _____

Epistolă de recunoștință.

Aszódy Balázs, tipograf, Szent-András, com.
Bichiș. Mult stimată Die Doctor! Vă fac cunoscut,
că aparatul Electro-Vitalizer pe care l-am cumpărat
dela institutul Dtre în 20 Oct 1908 m'a vindecat
pă deplin. Aparatul Dtre m'a făcut să pot lucra, și
se fiu sănătos. Am bolit rău 7 luni, pr. bând ba
una ba alta și numai aparatul Dtre mi-a putut
ajuta. Pentru aceasta primiți sincerile mele mulță-
mite. D zeu să Vă trăiască încă mulți ani. Aparatul
Dtre îl recomand și il voi recomanda fiecărui
suferind.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici,
locuțe private
regulează și aranjază mai favorabil,

Müller János

Succesorul Inii Mayer Károly
dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage
Budapesta, VII., Tökölly ut 50 (casa proprie).
Cataloge și specificații de prețuri trimite gratis și franco.

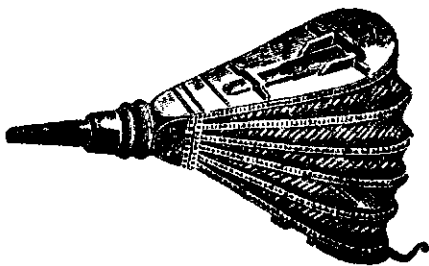
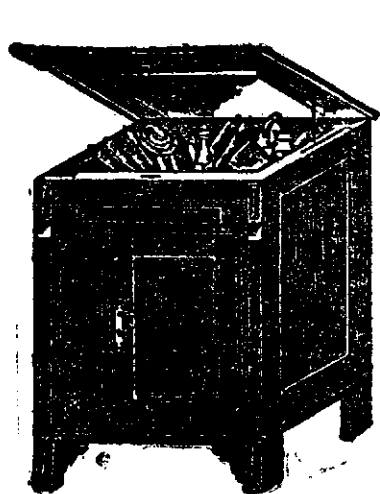
BENEDEK SÁNDOR

orologier și
giuvaerglu -
Gluj—Kolozsvar, Wesselényi M.-ut nr. 13. (Lângă banca
„Coroana“.)

Își recomandă asortimentul său bogat de oroloage și giuvaergle
cu prețuri foarte avantajoase și lucrate în cel mai fin sistem.
Obiecte de salon de argint veritabil și argint
de China în mare asortiment; tacâmurile de
masă din argint se pregătesc după prețul
curent de zi. **Oroloage veritabile »Omega«**
pe lângă garanție de 10 ani. Serviciu prompt
și solid. Prețurile cele mai mici în derate.

Acei cari cer cu provocare la ziarul „Tri-
buna“ primesc **catalogul**
gratuit și porto-
franco acasă.

Comandele din provin-
cie se efectuează prompt
și conștientos.

Seemann József

lăcătuș tehnic, fabricant de mobile de
fier, foie de suflat și dulapuri de gheață
în Cluj (Kolozsvar) str. Malom nr. 20.

Recomandă
hotelierilor, măcelarilor și în
gospodăria casei

dulapuri de gheață
dela 32 cor. până la 500 cor.

lăcătarilor și faurilor

foi de suflat
excelenți.

măcelarilor, morarilor, comer-
cianților și domniilor

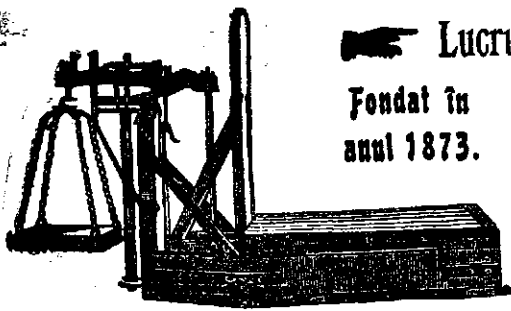
cântare
zecimale și centimale și cântare-
poduri în diferite mărimi.

Institutelor, spitalelor, cafe-
nelor și ospătărilor —
tot felul de

mobile de fier.

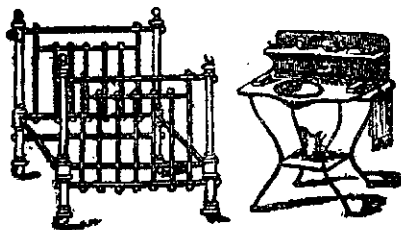
Primește tot felul de lucrări de
lăcătare ș. a. lucrări de fier
pentru zidiri, porți de fier
îngrădire de morminte și
vetre de fier din material
excelent cu prețuri moderate.

Acei cari cer, cu provocare la
ziarul „Tribuna“, primesc cata-
log de prețuri ilustrat gratis
și porto franco.

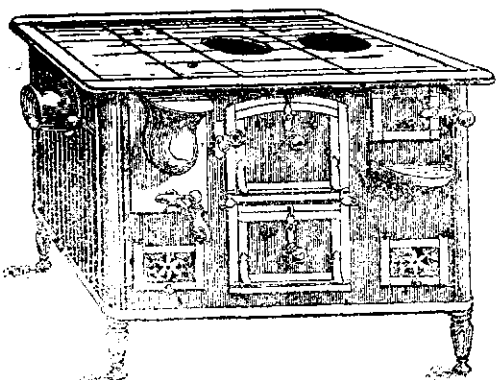
Lucrul bun nu e scump.

Fondat în
anul 1873.

Szabó Samu és Fia, Győr.

Fabricăm vetre de fier dela cele mai ieftine până la cele
mai moderne. Pentru fabricatele noastre garantăm că fierb

Fabrică ces. și reg. de
vetre de fier brevete.
și **coc** neexcep-
tional și grabnic față
de oricare alte vetre
de fier crutăm 25%
mater'ial de încălzit
Fondat la anul 1866.
Catalog de prețuri
la dorință trimitem
gratuit și franco.
Se caută revân-
zători și agenți.

Croitorie românească.

Am onoare a aduce la cunoștința domnilor ro-
mâni, cumcă cu începerea sezonului de toamnă

**mi-am asortat bolta cu cele
mai fine și elegante stoffe,**

și cumpărând pe bani gata, sunt în poziția de a lucra
foarte ieftin și anume;

Un rând de haine dela 40—50 coroane.

Un pardesiu din orice stofă 40—50 cor.

Un rând de haine caiser negre 50—60 cor.

Un roc de iarnă 50—60 cor.

Comandele se fac numai pe bani gata.

Drept aceia orice român are datoria și e rugat
a comanda la firma românească, totodată va
face și economie.

Rugând sprijinul domnilor români sunt

cu deosebită stimă:

Nicolau Iosif,

Arad, strada Deak-Ferencz 31.

**Cel dinătru atelier de pietri monumentale aranjat
cu putere electrică.**

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvar, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

P filiale: Nagyvárad, Nagyszabos, Déva și Băpatak.

